

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**RIZIKO VE SPORTU – TRESTNĚPRÁVNÍ
KONSEKVENCE**

Autor práce: Zuzana Švarcová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph. D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2025

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Zuzana Švarcová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Prezenční

Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Riziko ve sportu – trestněprávní konsekvence

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Adequate Risk in Sports – Criminal Consequensces

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

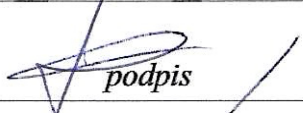
Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): duben 2024

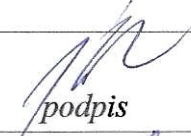
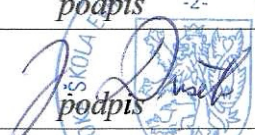
Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem je charakterizovat riziko ve sportu jakožto okolnost vylučující protiprávnost a její zařazení do systému okolností vylučujících protiprávnost.

Vedlejším cílem je vymezení podmínek, za nichž bude vhodné, resp. přípustné aplikovat normy trestního práva v případě excesů ze strany sportovců, jichž se dopustili v rámci výkonu sportovní činnosti, včetně příp. prezentace návrhů *de lege ferenda*.

Student: Zuzana Švarcová	18.4.2024 datum	Švarcová podpis
Vedoucí práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.	19.4.2024 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	6.5.2024 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	13.5.2024 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	13.5.2024 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Jiřímu Hruškovi Ph. D. za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

ŠVARCOVÁ, Z. Riziko ve sportu - trestněprávní konsekvence: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 62 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Klíčová slova: trestní právo, sportovní riziko, exces, svolení poškozeného, přípustné riziko, odpovědnost, sportovní úraz

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou rizika ve sportovní činnosti z pohledu trestního práva. Cílem práce je analyzovat, za jakých okolností může být rizikové jednání sportovce považováno za okolnost vylučující protiprávnost a kdy již dochází k excesu, jenž může naplňovat znaky trestného činu. Teoretická část se zaměřuje na právní rámec, judikaturu a vymezení pojmů jako je svolení poškozeného, přípustné riziko a subsidiarita trestního práva. V praktické části je prezentováno dotazníkové šetření mezi sportovci, které mapuje jejich vnímání hranic dovoleného rizika a postoje k případnému právnímu postihu. Na základě zjištěných skutečností jsou formulovány návrhy de lege ferenda, směřující ke zpřesnění právní úpravy a podpoře právního povědomí ve sportovním prostředí. Práce poukazuje na potřebu vyváženého přístupu mezi ochranou autonomie sportu a zajištěním práv jednotlivců v kontextu fyzických zásahů a sportovních úrazů.

ABSTRACT

ŠVARCOVÁ, Z. Adequate Risk in Sports - Criminal Consequences: Bachelor Thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2025. 62 pgs. Supervisor: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Key words: criminal law, sports risk, excess, victim's consent, permissible risk, liability, sports injury

This bachelor's thesis addresses the issue of risk in sports activities from the perspective of criminal law. The aim of the thesis is to analyze under what circumstances an athlete's risky conduct can be considered a circumstance precluding unlawfulness, and when it constitutes an excess that may meet the elements of a criminal offense. The theoretical part focuses on the legal framework, case law, and key concepts such as the victim's consent, permissible risk, and the principle of subsidiarity of criminal law. The practical part presents a questionnaire survey among athletes, mapping their perception of acceptable risk limits and their attitudes towards potential legal liability. Based on the findings, the thesis proposes several *de lege ferenda* suggestions aimed at improving legal clarity and promoting legal awareness within the sports environment. The work highlights the need for a balanced approach between protecting the autonomy of sport and ensuring the legal rights of individuals, especially in the context of physical harm and sports-related injuries

Obsah

ÚVOD.....	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	10
2 VYMEZENÍ NĚKTERÝCH POJMŮ	11
3 OKOLNOST VYLUČUJÍCÍ PROTIPRÁVNOST.....	15
3.1 PODSTATA SVOLENÍ POŠKOZENÉHO	16
3.2 PODSTATA PŘÍPUSTNÉHO RIZIKA.....	19
4 RIZIKO VE SPORTU.....	22
4.1 TEORETICKÉ PŘÍSTUPY K TRESTNĚPRÁVNÍ ODPOVĚDNOSTI VE SPORTU	22
4.2 HISTORICKÝ VÝVOJ SPORTOVNÍHO RIZIKA A JEHO PRÁVNÍ RÁMEC.....	23
4.3 ODPOVĚDNOST ZA SPORTOVNÍ ÚRAZY	24
4.4 SOUKROMOPRÁVNÍ ODPOVĚDNOST	25
5 VYMEZENÍ PODMÍNEK, ZA NICHŽ LZE APLIKOVAT NORMY TRESTNÍHO PRÁVA VE SPORTOVNÍM ODVĚTVÍ.....	28
5.1 DĚLENÍ SPORTŮ	28
5.2 AUTONOMIE SPORTU.....	29
5.3 SANKČNÍ MECHANISMY SPORTU A TRESTNÍHO PRÁVA	30
5.4 DALŠÍ TEORIE VYLUČUJÍCÍ PRÁVNÍ ODPOVĚDNOST ZA SPORTOVNÍ ÚRAZY	32
6 PRAKTICKÁ ČÁST	38
6.1 CÍL VÝZKUMU.....	38
6.2 HYPOTÉZY	39
6.3 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	39
6.4 VYHODNOCENÍ HYPOTÉZ	53
ZÁVĚR	56
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	58
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.....	62

Úvod

Autorka se ve své bakalářské práci zamýšlí nad otázkou, zda je při hrubém, nesportovním chování hráče postačující, pokud je jeho jednání potrestáno pouze v rámci hry nebo disciplinárními orgány. Zvažuje, jestli některé případy svou intenzitou a povahou nepřekračují hranice sportu a neměly by být řešeny i mimo sportovní prostředí, prostřednictvím státních orgánů. Autorka byla během své kariéry hráče, později trenérky a fanynky, mnohokrát svědkem surové hry, která podle ní nemá na sportovišti místo. Připomíná, že sport by měl přinášet radost nejen hráčům a divákům, ale také obohacovat společnost jako jeden z nejpopulárnějších kulturních fenoménů.

Na základě těchto zkušeností si autorka kladla otázku, za jakých podmínek lze nesportovní chování postihnout prostředky trestního práva, neboť není spravedlivé, pokud sportovec - pachatel může dál bez omezení sportovat, zatímco sportovec - poškozený čelí dlouhodobým následkům úmyslně způsobeného zranění. Tento názor ji přivedl k úvahám o spravedlnosti a etice ve sportu.

Při zpracovávání práce dospěla autorka k tomu, že tento problém nemá jednoznačné řešení a že společnost na něj dosud nenašla obecně přijímaný názor. Navzdory tomu je důležité se touto otázkou zabývat, protože surové a nesportovní chování podkopává základní hodnoty sportu.

Možnosti vzniku trestní odpovědnosti za nesportovní chování sportovců na sportovišti je stále aktuální a zároveň nejednoznačně uchopené téma jak právní teorií, tak i praxí. Odráží napětí mezi požadavkem na ochranu základních práv jednotlivce, zejména zdraví, a autonomií sportovního prostředí, které si vytváří vlastní pravidla a sankční mechanismy. Právě skutečnost, že sportovní prostředí není izolováno od zbytku společnosti, vyvolává otázku, do jaké míry by mělo být podřízeno obecným právním normám, zejména normám trestního práva.

Práce si klade ambice přispět k diskuzi o hranicích přípustného rizika ve sportu a jeho vztahu k právní odpovědnosti. Autorka se zaměřuje především na okolnosti vylučující protiprávnost, které se uplatňují těmito přípustnými riziky ve sportovních aktivitách, těmito jsou svolení poškozeného či přípustné riziko. V předkládané práci je blíže zkoumána jejich aplikovatelnost v konkrétních případech excesivního jednání na

sportovišti. Tyto instituty jsou v právní praxi někdy aplikovány nekonzistentně, na což je v práci taktéž poukázáno.

Zvolenému tématu odpovídá i metodický přístup uplatněný při zpracování práce, který kombinuje teoretickou analýzu odborné literatury a judikatury se zjištěním názorů sportovců na zkoumanou problematiku. Předpokladem kvalitní právní úpravy je totiž nejen právní přesnost, ale také její společenská přijatelnost.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem této bakalářské práce je charakterizovat riziko ve sportu jakožto okolnost vylučující protiprávnost a její zařazení do systému okolností vylučujících protiprávnost. Práce se zaměřuje na problematiku excesů při sportovní činnosti a jejich možného trestněprávního posouzení, a to zejména v případě, kdy dochází k extrémnímu vybočení ze sportovních pravidel.

Vedlejším cílem práce je vymezení podmínek, za nichž je vhodné či přípustné aplikovat normy trestního práva na tyto případy, včetně návrhů de lege ferenda, které mohou napomoci ke zpřesnění právní úpravy v této specifické oblasti.

Z metodologického hlediska bude práce vycházet ze systematického zpracování odborné literatury z oblasti trestního a sportovního práva.

V teoretické části práce bude použita metoda analýzy a syntézy odborných právních publikací a právních předpisů, zejména trestního zákoníku a příslušných komentářů.

Praktická část práce bude zpracována na základě vyhodnocení dotazníkového šetření zaměřeného na sportovce. Smyslem provádění k šetření bude zjistit názory a postoje respondentů k otázce možné trestní odpovědnosti sportovců v případě excesivního chování při sportovní činnosti a k míře ingerence trestního práva do této oblasti. Výsledky dotazníkového šetření budou interpretovány v přehledné podobě.

2 Vymezení některých pojmů

- **Sport**

Sport je v odborné i laické komunikaci obvykle chápán jako pohybová tělesná aktivita, která může být provozována s využitím náčiní, vybavení nebo bez nich, přičemž se řídí stanovenými pravidly a zvyklostmi. Klíčovým znakem sportu je také měřitelnost či porovnatelnost dosažených výsledků mezi jednotlivými účastníky daného sportovního odvětví. Tato definice zahrnuje tři základní omezení:

1. Sport musí být pohybovou aktivitou, což vylučuje činnosti založené výhradně na duševních schopnostech či náhodě, například deskové hry (go) nebo hazardní hry, s výjimkou pokeru, který je některými definicemi považován za sport, zatímco jiné jej mezi sporty nezařazují – podobně jako šachy.

2. Sportovní aktivita musí mít jasně stanovená pravidla, podle nichž probíhá soutěžení. To znamená, že z definice sportu jsou vyloučeny například válečné konflikty, které nemají jednotný soubor pravidel.¹

Definici sportu na našem území přinesl zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, jenž vymezuje sport v § 2 odst. 1 takto: „*Sportem je pro účely tohoto zákona každá forma tělesné činnosti, která si prostřednictvím organizované i neorganizované účasti klade za cíl harmonický rozvoj tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů rekreačně nebo v soutěžích všech úrovní, a to individuálně nebo společně.*“ Zákon tuto definici přejal z Evropské charty sportu², což ukazuje vliv mezinárodních dokumentů na činnost tvorby legislativy zákonodárce.

- **Sportovec**

Kubíček³ rozděluje sportovce do tří kategorií na základě jejich zapojení do sportovní činnosti. Jedná se o:

¹ MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. s. 1.

² MŠMT ČR. *Evropská charta sportu* [online]. msmt.cz, 19. února 2002 [cit. 19. července 2021]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/evropska-charta-sportu>.

³ KUBÍČEK, Jiří. *Sport a právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. s. 99.

Profesionální sportovce – Patří sem jednotlivci i členové kolektivních týmů, kteří provozují sport na nejvyšší úrovni jako své povolání. Sport je jejich hlavní pracovní náplní, za kterou pobírají finanční odměnu. Jejich životní režim je plně podřízen tréninku a soutěží.

Výkonnostní sportovce – Tato skupina zahrnuje sportovce, kteří se věnují sportu ve svém volném čase vedle svého civilního zaměstnání. Jsou členy sportovních svazů, účastní se organizovaných soutěží a mohou pobírat různé formy odměn.

Amatérské sportovce – Do této kategorie spadají sportovci, kteří se věnují sportu pouze ve svém osobním volnu, a to bez nároku na finanční odměnu. Sport provozují především pro radost, zdraví a osobní rozvoj.

Sportovcem se pro účely tohoto zákona každá fyzická osoba, která v daném kalendářním roce skutečně vykonává sportovní činnost, pro kterou je u sportovní organizace evidována.⁴

- **Pravidla ve sportu**

Základním neprávním pramenem chování sportovce při výkonu sportu jsou sportovní normy a zvyklosti, souhrnně označovány jako sportovní pravidla, která jsou závaznými pravidly chování sui generis. Většina z nich stanovuje jak požadované chování sportovce při výkonu sportovní činnosti, tak sankce za nedodržení tohoto chování. Vzhledem k tomu, že se jedná o normy odvozené, je nutné, aby byly v souladu s obecně závaznými právními předpisy, které určují jejich právní rámec. Lze tak hovořit o propojenosti sportovní legislativy a obecných právních norem.⁵

- **Sportovní legislativa**

Sportovním pravidlům lze přiznat právní význam v několika specifických situacích. Nezpochybnitelné je to, pokud jsou tato pravidla přímo zakotvena v právních normách se silou zákona nebo pokud jsou vydávána na základě zákonného zmocnění jako prováděcí předpisy. V takových případech mohou být jejich porušení vynucována státními orgány, což představuje pro poškozené nejefektivnější způsob regulace sportovní

⁴ § 2 zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu

⁵ KUKLÍK, Jan, Pavel HAMERNÍK a Martin SUP. *Sportovní právo*. 2012. Praha: Auditorium, 2012. op. cit., s. 37.

činnosti. Tento typ regulace je však poměrně vzácný; jako příklad lze uvést historická pravidla pro organizaci sportovních závodů na veřejných komunikacích.

Dále: sportovní pravidla získávají svůj právní význam, pokud zákonodárny orgán přijme již existující sportovní pravidla vytvořená sportovními orgány a zároveň stanoví sankce za jejich porušení. Obvykle se však sportovní pravidla využívají spíše k posouzení zavinění při způsobení újmy, k vymezení hranic trestní odpovědnosti či ke zhodnocení společenské nebezpečnosti určitého jednání. V těchto případech nejsou častou odbornou veřejností považována za právně závazné formy.⁶

Sportovní pravidla by také mohla nabýt právního významu, pokud by právní předpisy výslovně odkazovaly na tato pravidla jako na vodítka pro vymezení hranic trestní odpovědnosti, nebo v rámci odpovědnosti za sportovní úrazy, zejména pokud jsou tato pravidla zahrnuta do sportovní smlouvy a porušena v rámci tzv. smluvní odpovědnosti.⁷

• Úloha sportovních pravidel při posuzování trestní odpovědnosti

Při posuzování trestní odpovědnosti sportovce je klíčové pochopit roli sportovních pravidel. Nabízí se otázka, zda je jejich porušení nezbytnou podmínkou pro vznik trestní odpovědnosti.

Z teoretického hlediska existuje pět možných odpovědí. První přístup považuje sportovní pravidla za zcela nepodstatná, druhý naopak za jedinou podmínku trestní odpovědnosti. Ani jeden z těchto krajních přístupů není přijatelný, protože sportovní pravidla společně s obecnými právními předpisy tvoří rámec chování sportovce. Jejich porušení tedy není bezvýznamné, ale zároveň nemůže být jediným kritériem, protože jsou možné situace, kdy sportovec jedná protiprávně podle zákona, aniž by porušil sportovní pravidla.⁸

Třetí přístup považuje dodržení sportovních pravidel za podmínku vyloučení trestní odpovědnosti. Čtvrtý a pátý přístup vnímají dodržení či porušení pravidel jako

⁶ LISSE, Luděk. *Sportovní právo: rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Právní praxe. s. 31-32.

⁷ KRÁLÍK, Michal. Právní odpovědnost sportovce za sportovní úrazy – historická východiska a přístupy legislativy, úvod do problematiky. *Jurisprudence*, 2006, roč. 15, č. 5 [online]. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR, [cit. 12. 5. 2025].

⁸ KRÁLÍK, Michal. Několik poznámek k právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*, 2006, roč. 14, č. 15, s. 547-548.

jedno z více kritérií při posuzování trestní odpovědnosti. Samotné dodržení či porušení sportovního pravidla však není samo o sobě dostatečné pro vznik trestní odpovědnosti.⁹

V praxi to znamená, že při trestním stíhání sportovce za sportovní úraz nelze zkoumat pouze sportovní pravidla. Je třeba zohlednit všechny okolnosti případu a posoudit, zda byly naplněny znaky trestného činu. Dodržení či porušení sportovních pravidel tak představuje jen jeden z více faktorů.

⁹ KRÁLÍK, Michal. Právní odpovědnost sportovce za sportovní úrazy – historická východiska a přístupy legislativy, úvod do problematiky. *Jurisprudence*, 2006, roč. 15, č. 5 [online]. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR, [cit. 12. 5. 2025].

3 Okolnost vylučující protiprávnost

Trestně odpovědná může být pouze osoba, která dovršila 15 let a je příčetná. Tento zákon definuje konkrétní činy, které lze kvalifikovat jako trestné, a stanoví za ně odpovídající tresty. Pokud by však tato jednání byla posuzována pouze na základě znaků skutkové podstaty trestného činu, bez zohlednění jejich specifických okolností, mohlo by dojít k situaci, v níž by i činy pro společnost užitečné byly hodnoceny jako trestné. Proto trestní zákoník obsahuje zvláštní ustanovení, která umožňují některé případy posoudit jinak, pokud splňují stanovené podmínky. Klíčovou roli zde hraje absence znaku protiprávnosti.¹⁰

Tyto případy se označují jako okolnosti vylučující protiprávnost a jsou vymezeny v §§ 28–32 TZ, náleží sem krajní nouze, nutná obrana, svolení poškozeného, přípustné riziko a oprávněné použití zbraně. Kromě těchto explicitně uvedených důvodů právní praxe a teorie identifikují i další, například plnění zákonných povinností, výkon povolání (např. lékařské zákroky), splnění rozkazu nebo zadržení osoby podezřelé z trestného činu.¹¹

Tyto okolnosti bývají nazývány také jako „negativní znaky skutkových podstat“ (kontratypy). V případech, kdy jsou splněny, totiž převládají nad „pozitivními“ znaky skutkové podstaty, které by jinak znamenaly, že šlo o trestný čin. Odborné názory se shodují, že při naplnění okolností vylučujících protiprávnost není možné mluvit o trestném činu, protože zde chybí klíčový prvek – protiprávnost jako typový znak trestného činu.¹²

I když se může zdát, že některé situace formálně odpovídají definici trestného činu, ve skutečnosti zde chybí společenská škodlivost. Takové případy tvoří výjimku z formálního pojetí trestného činu, jak je popsáno v § 13 odst. 1 TZ. Jde zároveň o praktické uplatnění zásady subsidiarity trestní represe, která je jedním z pilířů trestního práva. Šámal a Grívna¹³ zdůrazňují, že přestože v současném trestním zákoníku chybí dřívější materiálně-formální pojetí trestného činu, zásadní zůstává skutečnost, že okolnosti

¹⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student. s. 256.

¹¹ KRATOCHVÍL, Vladimír. *Trestní právo hmotné: obecná část*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Právnícké učebnice. s. 462-469.

¹² ŠÁMAL, Pavel a GRÍVNA, Tomáš. Okolnosti vylučující protiprávnost. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 384.

¹³ ŠÁMAL, Pavel a GRÍVNA, Tomáš. Okolnosti vylučující protiprávnost. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 384.

vylučující protiprávnost lze aplikovat jen na činy, které přinášejí společenský užitek a nejsou škodlivé pro společnost, přičemž výjimkou je svolení poškozeného.

Teorie sportovního rizika vychází z předpokladu, že sportovní aktivity jsou přirozeně spojeny s určitým rizikem zranění.¹⁴ Klíčovou otázkou zůstává, do jaké míry je možné považovat takové riziko za přijatelné a jaké hranice by měly být stanoveny pro ochranu sportovců.¹⁵

Například v bojových sportech, jako je smíšené bojové umění (MMA), jsou zápasy rozděleny do pětiminutových kol a na rozdíl od jiných sportů, například boxu, zde obvykle nedochází k přerušení po pádu soupeře. Často končí zápas teprve tehdy, když je jednomu ze sportovců způsobena taková fyzická újma, že není schopen pokračovat.¹⁶ Míra přijatého rizika je tedy výrazně vyšší než v jiných sportech. V těchto případech lze uvažovat i o možné imunitě sportovců za zranění způsobená v ringu, protože pravděpodobnost vážných zranění, a dokonce i úmrtí, je zde extrémně vysoká. To ovšem platí pouze za předpokladu, že sportovci dodržují stanovená pravidla soutěže.

Tato teorie se v praxi jeví jako nejrozšířenější, protože byla aplikována ve všech soudních rozhodnutích, která budou v této práci dále analyzována.

3.1 Podstata svolení poškozeného

Podle § 30 trestního zákoníku nejedná osoba, která spáchá trestný čin, pokud jedná na základě svolení osoby, jejíž zájmy, které tato osoba může bez omezení oprávněně rozhodovat, jsou činem dotčeny. Svolení musí být uděleno předem nebo současně s jednáním pachatele, a to dobrovolně, určitě, vážně a srozumitelně. Pokud je svolení uděleno až po spáchání činu, pachatel je beztrestný, pokud mohl důvodně předpokládat, že by souhlas byl udělen, vzhledem k okolnostem případu a svým poměrům. Třetí odstavec uvedeného ustanovení pak specifikuje, že kromě případů svolení k lékařským zákrokům, které jsou v souladu s právním řádem a poznatky lékařské vědy a praxe v době činu, nelze za souhlas poškozeného považovat svolení k ublížení na zdraví nebo usmrcení. V takovýchto případech je tedy v plném rozsahu uplatňována stará římská

¹⁴ KRÁLÍK, Michal. Trestněprávní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy (teoretický a doktrinální úvod do problematiky). *Trestní právo*, 2006, č. 7–8 [online]. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR, [cit. 12. 6. 2025]. s. 66.

¹⁵ COUFALOVÁ, Bronislava, Jan PINKAVA a Veronika POCHYLÁ. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. s. 65–66.

¹⁶ COUFALOVÁ, Bronislava, Jan PINKAVA a Veronika POCHYLÁ. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. s. 66.

zásada volenti non fit iniuria.¹⁷ Čin, který by jinak byl nedovoleným zásahem do práv poškozeného, se tak svolením stává dovoleným.

Svolení poškozeného je v současném trestním zákoníku výslovně uvedenou okolností vylučující protiprávnost, ačkoli i za dřívějších právních úprav platných na území České republiky trestněprávní teorie i praxe takovou okolnost dovozovala. Souhlas poškozeného především vylučuje naplnění objektivní stránky některých trestných činů. V některých skutkových podstatách je přímo ve znacích vyjádřeno, že jednání se děje proti vůli poškozeného. Například nelze hovořit o donucení tam, kde poškozený s jednáním dobrovolně, vážně, určitě, srozumitelně souhlasí, tzn. že nebyl souhlas dán omylem či osobou, která není k tomu způsobilá (srovnání například §175 odst. 1 - vydírání, §177 odst. 1 - útisk, §185 odst. 1 – znásilnění).¹⁸

Teorie souhlasu poškozeného vychází z angloamerického právního systému a zabývá se trestněprávní odpovědností sportovců za zranění vzniklá při sportovní činnosti. Jejím základním principem je, že účastník sportu se dobrovolně zapojuje do sportovní aktivity a tím přijímá určitou míru rizika spojeného s možností úrazu, ať už způsobeného jeho vlastním jednáním, nebo jednáním jiného sportovce.¹⁹

Míra tohoto rizika závisí nejen na povaze konkrétního sportu, ale také na úrovni, na které je provozován. Důležité je však rozlišovat tuto teorii od svolení poškozeného jako okolnosti vylučující protiprávnost podle § 30 trestního zákoníku. Svolení nelze považovat za bezvýhradný souhlas s ublížením na zdraví nebo usmrcením.

Klíčovou otázkou zůstává rozsah souhlasu účastníků. Zavazují se pouze k přijetí rizik odpovídajících pravidlům hry, nebo tímto souhlasem zahrnují i možné nedovolené zákroky ostatních hráčů? Další nejasností je časový rámec tohoto souhlasu – zda platí pouze během samotné hry, nebo se vztahuje i na přerušení, přestávky či krátké období před začátkem a po skončení sportovní aktivity.

Tento právní přístup lze ilustrovat na rozhodnutí odvolacího soudu ve Washingtonu ve věci *State v. Shelley*.²⁰ Soud zde odmítl názor, že hráči se zavazují pouze

¹⁷ Tomu, kdo souhlasí, se neděje křivda.

¹⁸ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník I+II: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. s. 350.

¹⁹ KRÁLÍK, Michal. Trestněprávní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy (teoretický a doktrinální úvod do problematiky). *Trestní právo*, 2006, č. 7–8 [online]. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR, [cit. 12. 6. 2025]. s. 67.

²⁰ *STATE v. Shelley*. Court of Appeals of North Carolina, No. COA96-31, 4. března 1997.

ke hře přísně v mezích pravidel, jelikož by to bylo příliš restriktivní a nepřiměřeně by to zasahovalo do dynamiky sportovních utkání. Určité zákroky jako například skluz ve fotbale, jsou přirozenou součástí hry a nemusí být nutně vedeny úmyslem způsobit zranění. Je důležité zohlednit, že k těmto situacím dochází ve vysoké rychlosti a v řádu zlomků sekundy. Hráči se snaží předvídat pohyby soupeře, a pokud dojde k nesprávnému vyhodnocení situace, může být zranění výsledkem náhody, nikoliv úmyslného jednání.

Přísné trestněprávní postihy za jakýkoli způsobený úraz by pro sportovce znamenaly značné omezení a mohly by narušit samotnou podstatu sportovních soutěží.

Na druhé straně existuje i teorie, podle níž se sportovec dobrovolně podřizuje pouze těm kontaktům, které jsou v rámci pravidel daného sportu. Tento přístup naznačuje, že jakékoliv jednání, které překračuje povolené mantinely, může být právně postižitelné.

Otázka časového rámce souhlasu byla řešena například v případě²¹ State v. Floyd. V tomto sporu došlo k incidentu během basketbalového zápasu, který byl mimořádně vyhrocený a zahrnoval několik hrubých faulů. Po jednom z těchto přestupků byla hra přerušena, načež obžalovaný fyzicky napadl dva protihráče na jejich střídačce a poté napadl dalšího hráče na hřišti. Dva z napadených měli rozsáhlá zranění a soud uznal obžalovaného vinným především na základě faktu, že se vše stalo během přerušení hry a zranění nemohla spadat pod výjimku státu Iowa z útoku spočívající na dobrovolné účasti na sportovní akci.²² Výjimka zní *„If the person doing any of the enumerated acts, and such other person, are voluntary participants in a sport, social or other activity, not in itself criminal, and such act is a reasonably foreseeable incident of such sport or activity, and does not create an unreasonable risk of serious injury or breach of the peace.“*²³ *“Pokud osoba, která vykonává některý z uvedených činů, a druhá osoba jsou dobrovolnými účastníky sportovní, společenské nebo jiné činnosti, která sama o sobě není trestná, a pokud je takový čin přiměřeně předvídatelným důsledkem této činnosti a nevytváří nepřiměřené riziko vážného zranění nebo narušení veřejného pořádku.“*

Soud dospěl k závěru, že mezi basketbalovou hrou a jednáním obviněného neexistovala žádná přímá souvislost. Zároveň konstatoval, že jeho chování nebylo

²¹ STATE v. Floyd. Court of Appeals of North Carolina, No. 8910SC1044, 17. dubna 1990.

²² STATE v. Floyd. Court of Appeals of North Carolina, No. 8910SC1044, 17. dubna 1990.

²³ STATE OF IOWA. *Iowa Criminal Code. Chapter 708: Assault* [online]. Iowa Legislature, [cit. 12. 6. 2025]. Dostupné z: <https://www.legis.iowa.gov/docs/code/708.pdf>

racionální, přiměřené ani předvídatelné, což jsou klíčové podmínky pro uplatnění dané výjimky.

3.2 Podstata přípustného rizika

S rizikem se lze setkat v mnoha oblastech našeho života. Přestože je abstraktní, jeho význam je většinou vnímán obdobně – obvykle si pod ním lze představit určité ohrožení, například zdraví, financí nebo jiných aspektů naší existence. Slovník cizích slov definuje riziko jako „*nebezpečí, vysokou pravděpodobnost neúspěchu či ztráty*“.²⁴ Český etymologický slovník pak odvozuje původ tohoto pojmu z latinského *resecum*, označujícího „*skalisko*“, což lze chápat jako metaforu pro nebezpečné překážky. Sloveso riskovat je s tímto pojmem úzce spjato a znamená „*odvažovat se něčeho nebezpečného a nejistého, dávat něco v sázku*“.²⁵

Tato práce se však nezaměřuje na běžné osobní riziko, ale na rizika, která zasahují společnost nebo její určité části, a proto vyžadují adekvátní právní regulaci. Riziko jako právní pojem však není v české legislativě jednoznačně definováno, což dokládá i tvrzení Hajna²⁶, že „*v právu je každá definice nebezpečná*“. Proto se právní teorie zaměřuje spíše na popis konkrétních situací, kde riziko figuruje. Gřivna²⁷ například riziko charakterizuje jako „*určitý stav nejistoty, zdali se vůbec nebo v očekávané míře dostaví žádoucí následek*“, přičemž připouští, že výsledek může být jak pozitivní, tak negativní. Kuchta²⁸ zase zdůrazňuje, že „*kvantifikovatelná nejistota vyjadřující i pravděpodobnost realizace nebezpečí a vzniku škodného následku*“. Dle něj je riziko širším pojmem než nebezpečí, protože zahrnuje jak samotné jednání, tak jeho možné důsledky – pozitivní i negativní. Naopak nebezpečí se týká pouze negativních aspektů výsledku jednání.

Myšlenka přípustného rizika není v českém právním systému zcela nová, i když byla legislativně zavedena až s přijetím trestního zákoníku v roce 2009 s účinností od 1.1.2010. Před tímto datem bylo přípustné riziko, označované také jako dovolené či přiměřené riziko, považováno za okolnost vylučující protiprávnost, ale jeho podoba

²⁴ ABZ.cz: *slovník cizích slov* [online]. ABZ.cz [cit. 22. 11. 2016]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/riziko-risiko>

²⁵ REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. Voznice: Leda, 2001. s. 541.

²⁶ HAJN, Petr. *Riziko a odpovědnost v hospodářské praxi*. Praha, 1984. s. 9.

²⁷ GŘIVNA, Tomáš. Okolnosti vylučující protiprávnost. In: ŠÁMAL a kol., op. cit., s. 426.

²⁸ KUČHTA, Josef. *Riziko v pojetí kriminologickém a juristickém*. Brno: Masarykova univerzita, 1997. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. s. 14.

nebyla výslovně zakotvena v zákoně – podobně jako tomu stále je například u výkonu povolání.

Zákon však nemůže pokrýt každou konkrétní situaci, a proto byly definovány obecné zákonné podmínky a kritéria, která umožňují posoudit každý případ individuálně.

V důvodové zprávě k trestnímu zákoníku je uvedeno, že přípustné riziko zahrnuje široké spektrum činností, včetně sportů jako lední hokej či motoristické závody.²⁹ Současně však existují aktivity, na které podmínky přípustného rizika nelze uplatnit. To se týká zejména sportů, které mají velmi specifický charakter, a jejichž právní posuzování může být obzvláště složité. Jde například o nebezpečné adrenalinové sporty jako je BASE jumping nebo freediving nebo úpolové sporty, jejichž cílem je vyřadit soupeře z dalšího průběhu sportovního klání.

- **Zákonné podmínky přípustného rizika**

Přípustné riziko představuje situaci, kdy osoba jedná v rámci své profese, postavení nebo funkce způsobem, který by za jiných okolností mohl být považován za protiprávní, avšak za splnění určitých podmínek je trestnost vyloučena. Smyslem této právní úpravy je umožnit výkon činností, které jsou nezbytné pro rozvoj společnosti, vědy, techniky nebo jiných oborů, přičemž musí být zachována ochrana základních práv a hodnot.

Podmínky, za jejichž splnění je vyloučena trestnost osoby, jednající v režimu přípustného rizika:

- **Vykonávání společensky prospěšné činnosti** v rámci svého povolání, postavení, funkce.
- Jednání je v souladu s **dosaženým stavem poznání a informacemi**, které měl jednající v době svého rozhodování o dalším postupu.
- Nesmí dojít k **ohrožení života nebo zdraví člověka**, aniž by byl dán dotčenou osobou souhlas v souladu s jiným právním předpisem.
- Výsledku **nelze dosáhnout jinak**.

²⁹ ČESKÁ REPUBLIKA. *Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb., trestní zákoník* [online]. In: Beck-online [právní informační systém]. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, [cit. 25. 4. 2025]. Dostupné z: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=oz5f6mrqga4v6nbql5shu>

- Činnost **nesmí zřejmě odporovat** požadavkům jiného právního předpisu, veřejnému zájmu, zásadám lidskosti nebo se přičít dobrým mravům.³⁰

Přípustné riziko tak umožňuje realizaci činností, které by jinak mohly být právně problematické tím, že jsou splněny stanovené podmínky, dochází k minimalizaci možného zneužití nebo neodůvodněného ohrožení chráněných hodnot.

³⁰ BRABCOVÁ, Nataša, Milan ČERMÁK, Jan DALECKÝ a Vladimír KRUPKA. *Trestní právo hmotné: obecná část*. Praha: Armex Publishing, 2020. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. s. 53

4 Riziko ve sportu

4.1 Teoretické přístupy k trestněprávní odpovědnosti ve sportu

Při úraze nad limity rizika ve sportu a aplikací některé z okolností vylučujících protiprávnost je nezbytné nejprve porozumět obecným přístupům k vztahu mezi trestním právem a sportovní činností. V odborné literatuře i právní praxi se zpravidla rozlišují tři základní koncepty, které tento vztah rámuje:³¹

- **Teorie absolutní imunity ve sportu**

Podle této teorie by sport měl být zcela vyjmut z působnosti trestního práva. Sport je zde vnímán jako samostatný systém, který si prostřednictvím vlastních pravidel a autoritativních orgánů dokáže zajistit sankce za protiprávní jednání. Postihy podle obecného právního řádu jsou považovány za zbytečné a neefektivní, protože sportovní orgány samy chrání zájmy a hodnoty sportu.³²

Tento přístup se však prakticky omezuje na organizované sporty, jako je hokej nebo fotbal, kde existují autoritativní sportovní orgány. Naopak u rekreačních aktivit (např. lyžování) jej nelze uplatnit, protože zde není žádná instituce schopná sankce vynucovat. I v profesionálních sportech je však tento koncept obtížně aplikovatelný.

- **Teorie přísného uplatňování právních norem**

Opačný přístup představuje teorie, podle níž se na sportovní činnost uplatňují právní normy stejně jako jakoukoli jinou oblast života. Tento přístup popírá autonomii sportu a požaduje, aby byla veškerá protiprávní jednání posuzována podle trestního práva bez ohledu na specifika sportu.

Při zraněních nebo jiných incidentech by tedy nebyla zohledněna sportovní rizika a odpovědnost sportovce by byla vyvozována čistě na základě formální aplikace zákona. Tento přístup ignoruje specifickou povahu sportu a jeho inherentní rizika.³³

³¹ Jedná se pouze o teoretické přístupy pro potřeby této práce, zaměřené na problematiku odpovědnosti jednotlivce za způsobený úraz v rámci sportovní činnosti. Neřeší obecný vztah trestního práva a sportu, kam by mohly spadat i jiné oblasti, jako například nelegální sázení, korupce či podobné fenomény.

³² KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001. Populárně odborné příručky. s. 106-116.

³³ SÁDOVSKÝ, Stanislav. *Právní aspekty násilí ve sportu*. Praha: Karolinum, 2010. s. 35-38.

- **Modifikovaná teorie trestní odpovědnosti**

Třetí přístup kombinuje prvky obou předchozích teorií a snaží se najít rovnováhu. Tento přístup zohledňuje specifika sportu, ale zároveň umožňuje aplikaci trestního práva tam, kde je to nezbytné.

Modifikace této teorie se liší podle geografického, kulturního a historického kontextu, stejně jako podle právní tradice a judikatury. Zcela rigidní uplatňování trestního práva by přetížilo orgány činné v trestním řízení, zatímco absolutní imunita by vedla k nekontrolované dekriminalizaci jednání.³⁴ Cílem je navrhnout vyvážený přístup, který respektuje právní rámec České republiky a specifika sportovního prostředí.

4.2 Historický vývoj sportovního rizika a jeho právní rámec

Sportovní riziko se od pradávna vyvíjelo a názory na jeho právní rámec se měnily, až do podoby, kterou známe dnes.

Už ve starověkém Řecku si lidé uvědomovali, že sport může být nebezpečný. Například Solónovy zákony se zabývaly možností zranění nebo smrti při sportování a říkaly, že pokud někdo neúmyslně způsobí zranění nebo smrt, neměl by za to být trestán. Platón se ve své práci *Zákony* také zamýšlel nad sportovním rizikem a napsal: “Jestliže někdo při zápasech a veřejných závodech neúmyslně usmrtí některého druhu, buď na místě, nebo tak, že později podlehne zranění, (...), ať se očistí podle zákona o těch případech přineseného z Delf a budiž čist.”³⁵ Pravidla ve sportech té doby byla přísná a někdy i brutální – zápasy jako box nebo pankráción³⁶ končily buď vzdáním se, nebo těžkým zraněním soupeře. Úmyslné zabití však bylo zakázáno. Na sportovištích dohlíželi rozhodčí, hellanodici, kteří hodnotili, jestli šlo o úmysl.

V římském právu byl přístup k odpovědnosti podobný. Při zápasech těžké atletiky, jako je box, bylo běžné, že zranění či smrt soupeře byla považována za součást hry a sportovec za to nebyl trestán, pokud šlo o čin neúmyslný. Na druhou stranu, odpovědnost za zranění byla vyvozena, pokud k úrazu došlo po tom, co se soupeř vzdal. Zajímavý byl také případ, kdy otrok utrpěl zranění od míče, který vypadl ze sportoviště. Římsí právníci

³⁴ COUFALOVÁ, Bronislava, Jan PINKAVA a Veronika POCHYLÁ. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. s. 15-16.

³⁵ ČORBA, Jozef. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2008. s. 30.

³⁶ Pakráción je sport, který spojuje zápas s boxem, kde bylo ze začátku povoleno mj. kousání nebo vydloubávání očí, tedy jednání v dnešní době nepřipustné.

vyloučili v takovém případě odpovědnost sportovce, který kopal nebo házel míčem, neboť odpovědný za tento následek měl být holič, příp. otrok, protože oba měli předpokládat, že i při řádném průběhu hry míč často opouští hrací plochu a s tímto rizikem musí divák vždy počítat.

Římská právní praxe také ukazovala, jak důležité bylo místo, kde ke zranění došlo. Na veřejném prostranství se sportovec musel chovat opatrně a pokud způsobil něčí úraz, byl za to odpovědný. Na sportovištích však bylo riziko součástí hry a každý, kdo tam byl, musel počítat s tím, že je vystaven určitému nebezpečí. Výjimkou byla odpovědnost sportovce za úmyslné jednání, jako například v případě, kdy sportovec úmyslně zranil diváka.³⁷

Ve středověku, kdy sport nebyl tak významný jako v antice, se stále objevovaly právní úvahy o odpovědnosti za sportovní úrazy. Rytířské turnaje byly v některých případech zakázány a právní hodnocení se zaměřovalo na to, jestli šlo o něco dovoleného *“res licita”* nebo zakázaného *“res illicita”*.

Ve středověku se také začal vyvíjet fotbal, ale v jiném formátu, než ho známe dnes. Byla to spíš neorganizovaná rvačka o míč, kde bylo riziko zranění velmi vysoké. Některé právní úvahy z této doby stále vycházely z Platónova pojetí odpovědnosti, kde byl kladen důraz na úmysl.

Až ve 20. století se začaly vytvářet podrobnější právní doktríny týkající se odpovědnosti za sportovní úrazy. Důležitou roli v tom hrála legislativa, odborná literatura a soudní praxe.³⁸ I přesto, že se vnímání této odpovědnosti vyvinulo, stále není jasné, kde přesně je hranice sportovního rizika.

4.3 Odpovědnost za sportovní úrazy

V posledních letech lze pozorovat rostoucí společenský zájem o sport, který souvisí nejen s rozvojem sportovních aktivit a infrastruktury, ale také se zvyšující se pozorností věnovanou otázkám právní odpovědnosti za újmu vzniklou při sportovní činnosti. S rostoucím právním vědomím dochází také častěji k uplatňování nároků na

³⁷ KUBÍČEK, Jiří. *Sport a právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. s. 164-165; KRÁLÍK, Michal. *Civilní a trestní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*. Praha: Leges, 2016. Extra (Leges). s. 25-79.

³⁸ KRÁLÍK, Michal. Právní odpovědnost sportovce za sportovní úrazy – historická východiska a přístupy legislativy, úvod do problematiky. *Jurisprudence*. 2006, roč. 15, č. 5, s. 28-34.

náhradu škody způsobené při sportu. Posouzení odpovědnosti v těchto případech je však složité, neboť vyžaduje zohlednění specifík konkrétní sportovní disciplíny i pečlivé vymezení hranic odpovědnosti jednotlivých účastníků.

Sportovní úraz je definován jako zranění, které sportovec utrpí při vykonávání sportovní činnosti, a to buď v důsledku svého vlastního jednání, nebo jednání jiného sportovce. Je však třeba rozlišovat mezi sportovním úrazem a úrazem „v souvislosti se sportovní akcí“, což zahrnuje například úrazy diváků, rozhodčích nebo pořadatelů.

Z právního hlediska se v oblasti odpovědnosti rozlišují dva základní typy – smluvní a deliktní. U profesionálních sportovců by teoreticky mohlo jít o smluvní odpovědnost, ale v praxi se ve většině případů jedná o deliktní odpovědnost.³⁹ Sportovní odpovědnost se nevyznačuje žádnými specifickými rysy oproti odpovědnosti v jiných oblastech. Jediným rozdílem je, že subjektem odpovědnosti v tomto případě je sportovec.

V současnosti se právní odpovědnost dělí na soukromoprávní a veřejnoprávní. V rámci organizovaného sportu však existují i takzvané disciplinární delikty, na které autorka práce již upozornila v její první kapitole. Soukromoprávní odpovědnost nastává za situace, kdy osoba poruší stanovenou povinnost a způsobí škodu jinému, který je považován za poškozeného.⁴⁰ Veřejnoprávní odpovědnost je odlišná v tom, že delikvent odpovídá státu, nikoli poškozenému. Takové delikty zahrnují přestupky, v závažnějších případech i trestné činy, což jsou protiprávní činy, který trestní zákon označuje za trestné a jež vykazují znaky uvedené v takovém zákoně.⁴¹

4.4 Soukromoprávní odpovědnost

Odpovědnost za sportovní úrazy je v českém právním prostředí řešena obecnými ustanoveními občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. Tento zákon neobsahuje specifickou úpravu týkající se sportovních úrazů, a proto se odpovědnost posuzuje podle obecných pravidel náhrady újmy.

Základní princip odpovědnosti za újmu vychází z prevenční povinnosti, podle které „je každý povinen si počínat tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě,

³⁹ KUKLÍK, Jan, Pavel HAMERNÍK a Martin SUP. *Sportovní právo*. 2012. Praha: Auditorium, 2012. s. 63-64.

⁴⁰ GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 6. aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. Právnícké učebnice. s. 164-168.

⁴¹ § 13 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb.

zdraví nebo vlastnictví jiného“. Tato povinnost se vztahuje i na sportovní činnost, kde se předpokládá dodržování pravidel daného sportu a obecně přijaté sportovní etiky.

Podle § 2910 občanského zákoníku platí, že *„škůdce, který vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného, nahradí poškozenému, co tím způsobil. Povinnost k náhradě vznikne i škůdci, který zasáhne do jiného práva poškozeného zaviněným porušením zákonné povinnosti stanovené na ochranu takového práva.“*

Na základě citace ustanovení lze konstatovat, že pokud někdo poruší právní povinnost a způsobí tím jinému škodu, je za tuto škodu odpovědný. Například ve sportu – pokud sportovec poruší pravidla hry nebo se chová bezohledně a způsobí tím zranění jinému, může být podle tohoto ustanovení povinen nahradit vzniklou újmu.

Při uplatnění odpovědnosti za škodu, musí být splněny následující podmínky:

1. **porušení právní povinnosti** – sportovec musí jednat v rozporu s právními nebo sportovními pravidly,
2. **vznik újmy** – musí dojít k reálnému zranění nebo jiné škodě,
3. **příčinná souvislost** – musí existovat přímá souvislost mezi jednáním a vznikem újmy,
4. **zavinění** – odpovědnost za škodu zpravidla předpokládá zavinění, tady škůdce jednal alespoň z nedbalosti.⁴²

Sportovci se dobrovolně vystavují určitému riziku zranění, což se zohledňuje při posuzování odpovědnosti. Pokud je zranění sportovec sám spoluzodpovědný za újmu, snižuje se odpovědnost druhé strany. Podle § 2918 občanského zákoníku se přihlíží k tomu, zda poškozený spolupřispěl ke vzniku škody.

Důležitým aspektem je také rozlišení mezi běžnými sportovními riziky a skutečným porušením právních povinností. Pokud dojde ke zranění v důsledku porušení pravidel hry, a to jednání které lze považovat za běžný průběh sportovní činnosti (např. obranný faul ve fotbale), nebývá zpravidla kvalifikováno jako protiprávní jednání

⁴² BRABCOVÁ, Nataša, Milan ČERMÁK, Jan DALECKÝ a Vladimír KRUPKA. *Trestní právo hmotné: obecná část*. Praha: Armex Publishing, 2020. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. cit., s. 51-52

zakládající soukromoprávní odpovědnost. V takovém případě se uplatňuje zásada tzv. akceptovaného rizika, kdy účastník sportu souhlasí s určitým rozsahem nebezpečí spojeným s výkonem dané činnosti. Naopak v případech, podle níž dojde k útoku mimo rámec pravidel hry, může být jednání sportovce posouzeno jako protiprávní a zakládající odpovědnost za vzniklou újmu. Pokud dojde k ublížení na zdraví, má poškozený nárok na náhradu bolestného a za ztížení společenského uplatnění, jak stanoví § 2958 občanského zákoníku. Tato náhrada má za účel kompenzovat nejen fyzickou bolest, ale i omezení v běžném životě poškozeného.

5 Vymezení podmínek, za nichž lze aplikovat normy trestního práva ve sportovním odvětví

5.1 Dělení sportů

Při posuzování právní odpovědnosti za újmu způsobenou při sportu je důležité zohlednit typ sportovní činnosti a charakter jejího výkonu.

Z hlediska aplikace jednotlivých okolností vylučujících protiprávnost je důležité rozlišovat mezi profesionálním a amatérským sportem. Profesionální sportovec vykonává sport jako svou pracovní činnost, přičemž je vázán pracovním poměrem se sportovním klubem.

V případě profesionálního sportu lze uplatnit okolnost vylučující protiprávnost, kterou je výkon povolání. Naopak amatérský sportovec se věnuje sportu ve svém volném čase a obvykle na nižší úrovni soutěží (např. okresní nebo krajské přebory ve fotbale). U amatérského sportu mohou být uplatněny okolnosti vylučující protiprávnost, jako je svolení poškozeného, přípustné riziko a v některých případech i okolnost výkonu povolené činnosti, která však není přímo uvedena v trestním zákoníku.⁴³

Sporty lze rozdělit podle vzájemného kontaktu mezi sportovci na několik kategorií:

- **Sporty bez kontaktu** – v těchto sportech mezi účastníky neexistuje žádný fyzický kontakt. (např. běh, plavání, tenis, golf, cyklistika, šachy apod.)
- **Sporty s omezeným kontaktem** – u těchto sportů může docházet ke kontaktu mezi sportovci a je zde riziko zranění (např. fotbal, basket, hokej, házená apod.)
- **Sporty s intenzivním kontaktem** – bojové sporty, ve kterých je běžné, že během soutěže dochází ke zranění soupeře, protože jeho vyřazení z boje je součástí strategie a podmínkou pro vítězství v tomto typu sportu (Judo, BJJ, MMA, box, K1 apod.)

⁴³ HRUŠKA J., & Hruška, P. (2025). *Aplikace norem trestního práva v oblasti sportu v České republice* (LIT44513CZ). Policejní akademie ČR v Praze. Systém ASPI - stav k 11. 3. 2025 do částky 62/2025 Sb. - RA2528.

Riziko újmy spojené se sportovní činností se významně liší v závislosti na povaze konkrétního sportu. Kontaktní sporty, jako je například lední hokej, rugby či bojová umění, představují vyšší míru fyzického rizika než sporty nekontaktní, mezi něž lze zařadit například tenis nebo plavání. Toto rozlišení je právně relevantní zejména při posuzování míry akceptovaného rizika, tedy toho, s čím účastník sportovní činnosti dobrovolně souhlasí jako s přirozenou součástí dané aktivity. Pravidla jednotlivých sportovních disciplín navíc určují hranici mezi dovoleným a nedovoleným jednáním, a tím i rámec, ve kterém může být sportovec činěn odpovědným za způsobenou újmu. Zákrok, který je v jednom sportu považován za standardní součást hry, může být v jiném chápán jako exces mimo rámec pravidel. Tato různorodost se promítá i do rozhodovací praxe soudů, přičemž judikatura zohledňuje nejen samotný průběh události, ale rovněž specifika dané sportovní činnosti. Právní posouzení obdobného jednání se tak může lišit v závislosti na tom, v jakém sportovním kontextu k němu došlo.

- **Amatérští vs. profesionální sportovci**

Rozlišení mezi amatérským a profesionálním sportem nemá z právního hlediska zásadní vliv na samotné posouzení odpovědnosti za újmu. Právní normy nerozlišují mezi sportovcem, který vykonává činnost za úplatu, a tím, který ji vykonává bez nároku na odměnu, pokud jde o obecné povinnosti k ochraně života, zdraví a majetku. Přesto však v praxi může mít úroveň organizace sportovní činnosti dopad na míru očekávané opatrnosti, kterou lze od jednotlivých účastníků požadovat.

Zatímco u profesionálních sportovců se předpokládá vyšší úroveň technické dovednosti a znalosti pravidel, u amatérů může být tato míra nižší. Tyto rozdíly však neslouží k ospravedlnění protiprávního jednání, ale mohou být zohledněny při posuzování konkrétního skutkového stavu, například při určení zavinění.⁴⁴

5.2 Autonomie sportu

Na první pohled se může zdát, že právo a sport spolu nemají mnoho zjevných vazeb. V českém právním prostředí lze však vysledovat přístup, který dlouhou dobu dominoval, a to tzv. **autonomii sportu**. I když tato problematika představuje velmi široké téma, pro potřeby tohoto textu je nutné alespoň stručně nastínit její základní rysy.

⁴⁴ ČORBA, Jozef. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2008. s. 69-75.

Podstatou této koncepce, zastávané zejména odpůrci výraznějšího vstupu státní moci do sportovní sféry, je představa, že sport by měl být vyjmut z oblasti právní regulace. Tento názor, inspirovaný například přístupem Itala Bruna Zauliho, vychází z přesvědčení, že sport představuje samostatnou oblast lidské činnosti, která není nutně závislá na právním řádu.⁴⁵ Klíčovým argumentem je především jeho kulturní a zábavní charakter.

Navzdory těmto názorům je však třeba konstatovat, že sport nelze zcela vyčlenit z působnosti práva, včetně práva trestního. Jako společenská aktivita totiž sport vytváří vztahy, které musí být v souladu s obecně závaznými právními předpisy.⁴⁶ V případě změny právního prostředí je tedy nezbytné, aby se sportovní normy s těmito změnami sladily a nevstupovaly s nimi do rozporu.

Vedle právního a sportovního systému existuje také třetí rovina, která zahrnuje nepsaná pravidla spojená s konkrétními sporty, například tradice, etické zásady či morální zvyklosti.⁴⁷ Tyto normy, byť nejsou právně vynutitelné, hrají významnou roli při posuzování otázek trestní odpovědnosti.

5.3 Sankční mechanismy sportu a trestního práva

Trestání sportovců za způsobené sportovní úrazy někdy otevírá otázku tzv. dvojího trestání za tentýž skutek. Pokud sportovec poruší pravidla, je nejprve trestán podle těchto sportovních norem příslušnými sportovními orgány, jako jsou rozhodčí nebo disciplinární orgány sportovních asociací.⁴⁸ Tyto orgány mohou ukládat sankce v rámci své působnosti, přičemž typicky jde o zákaz činnosti na určitou dobu nebo peněžitý trest.

Sportovní orgány však nemají pravomoci jako orgány činné v trestním řízení (dále jen OČŘ). Pokud uložený sportovní trest neodpovídá závažnosti jednání, mohou sportovní orgány učinit státním orgánům podnět k prověření, zda v konkrétním případě nedošlo ke spáchání trestného činu.⁴⁹ V praxi se to ale děje zřídka. Sportovní asociace nechtějí hráče odrazovat od nasazení při hře obavou z trestního stíhání, což by mohlo

⁴⁵ V Česku jsou to autoři jako S. Jedruch nebo J. Hora

⁴⁶ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001. Populárně odborné příručky. s. 105-111.

⁴⁷ ČORBA, Jozef. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2008. s. 22-24.

⁴⁸ Takovým disciplinárním orgánem je v ČR např. Disciplinární komise Fotbalové asociace České republiky.

⁴⁹ COUFALOVÁ, Bronislava, Jan PINKAVA a Veronika POCHYLÁ. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. op. cit., s. 18-20.

poškodit atraktivitu sportu, proto jsou kroky orgánů činných v trestním řízení většinou vyvolány podnětem poškozené strany.

Dvojkolejnost trestání sportovních deliktů může vyvolávat obavy z porušení zásady *ne bis in idem*. Disciplinární trestání však nebrání pozdějšímu trestnímu stíhání, protože podle judikatury Nejvyššího soudu nejde o výkon státní moci nad přestupky nebo trestnými činy.⁵⁰

Dvojkolejnost trestání platí především pro sporty organizované asociacemi, jako je FAČR, která má nad fotbalovými soutěžemi pravomoc. U rekreačních sportů organizovaných mimo rámec asociací může být sportovec trestán pouze podle obecných právních předpisů, protože disciplinární pravomoci asociací zde neplatí.⁵¹

Disciplinární orgány nemohou ukládat sankce typu trestů ukládaných v trestním řízení, jako je například trest odnětí svobody. Pokud je skutek natolik závažný, že přesahuje pravomoci disciplinárních orgánů, jsou tyto orgány povinny učinit podnět k prověření věci příslušnými státními orgány. Nejtvrdšími sportovními jsou zůstávají zákaz činnosti a peněžitá pokuta, které však v některých případech nepostačují.

Sankce v oblasti sportu a práva se však v některých případech vzájemně prolínají, což umožňuje postihnout široké spektrum jednání od méně závažných přestupků až po trestné činy. V českém právním prostředí se osvědčila doktrína Králíka⁵², která jasně rozlišuje čtyři základní situace, jež mohou nastat.

První skupinu tvoří situace, ve kterých dochází k porušení pravidel, která sice existují, ale nejsou spojena s konkrétními sankcemi. Jde například o pravidla *fair-play* či etické kodexy, jejichž dodržování je založeno především na dobrovolnosti a respektu ke sportovním hodnotám. Přestože některé organizace usilují o jejich vynucování, sankce za jejich nedodržení bývají spíše symbolické a nelze je spojovat s trestněprávní odpovědností.

Druhá skupina zahrnuje případy, při nichž sportovec poruší pravidla, která vedou k disciplinární odpovědnosti. Sem spadají přestupky, o nichž rozhodují disciplinární

⁵⁰ ČESKÁ REPUBLIKA. Nejvyšší soud. *Usnesení ze dne 10. června 2015, sp. zn. 8 Tdo 418/2015* [online]. In: ASPI[právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR, [cit. 15. 3. 2025].

⁵¹ Turnaje na rekreační úrovni nejsou v kompetenci FAČR a jsou organizovány mimo strukturu standardních sportovních asociací např. starostou obce nebo fyzickou osobou.

⁵² KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001. Populárně odborné příručky.

komise či obdobné orgány.⁵³ Tyto orgány ukládají sankce, jako jsou napomenutí, finanční pokuty nebo dočasný zákaz činnosti, čímž zajišťují dodržování sportovních pravidel.⁵⁴

Třetí skupina se týká situací, v nichž sportovec svým jednáním poruší nejen sportovní předpisy, ale i obecně platné právní normy. To se může stát například tehdy, pokud úmyslně nebo z nedbalosti způsobí zranění protihráči. V takovém případě může čelit jak disciplinárním postihům, například zákazu činnosti, tak právním důsledkům v podobě náhrady škody či dokonce trestního řízení, pokud jeho čin splňuje znaky trestného činu.

Čtvrtá skupina se zaměřuje na případy, při kterých dochází k porušení zákona, aniž by byla porušena sportovní pravidla. Jde o jednání, která nejsou v rámci sportu nijak regulována, například úmyslné ublížení na zdraví spojené se sportovním prostředím, ale nesouvisející se samotnou sportovní činností. Tyto činy spadají do pravomoci státních orgánů a jejich postih má jak represivní, tak preventivní funkci.⁵⁵

Celý systém sankcí tak reflektuje jak autonomii sportovního prostředí, tak potřebu chránit širší společenské hodnoty. Zároveň připomíná, že sport se nemůže vymykát platnému právnímu řádu, a to ani na profesionální úrovni.

5.4 Další teorie vylučující právní odpovědnost za sportovní úrazy

Kromě již předchozích dvou přístupů autonomie sportu a sankčních mechanismů sportu a trestního práva, existují i další teorie, které jsou aplikovány na případy vzniku sportovního úrazu v rámci sportovního klání.

- **Teorie nedostatku zavinění**

Tato teorie vychází z předpokladu, že sportovcům nelze přičítat žádnou formu zavinění – ani úmysl, ani nedbalost.⁵⁶ Sport je zde vnímán jako společenská činnost, při níž dochází k úrazům pouze v nezaviněných situacích. Sportovec tedy nenese trestní odpovědnost za své jednání a podléhá výhradně disciplinární pravomoci sportovních

⁵³ Typickým příkladem je červená karta udělená za hrubé sportovní chování a následné disciplinární projednání trestu.

⁵⁴ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001. Populárně odborné příručky. s. 17-21

⁵⁵ LEROY, A.: Penal Law and Sport I, Olympic Review, 1981, str. 159

⁵⁶ KRÁLÍK, Michal. Trestněprávní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy (teoretický a doktrinární úvod do problematiky). *Trestní právo*, 2006, č. 7–8 [online]. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR, [cit. 12. 6. 2025]. s. 67.

orgánů. Tento přístup se do značné míry prolíná s teorií sportovního práva a autonomie sportu.⁵⁷

Nicméně názory, že sport si vystačí se seberegulací a vnitřním trestáním, jsou dnes již překonané, a to zejména v případě, že byl úmysl způsobit soupeři újmu zcela zřejmý a právě tento úmysl zranit soupeře byl hlavním nebo dokonce jediným motivem pachatele, přičemž jeho jednání mělo jen minimální souvislost se sportovní činností.

- **Teorie nešťastné náhody**

Tato teorie se do značné míry prolíná s teorií nedostatku zavinění. Její zastánci tvrdí, že ke sportovním úrazům dochází v důsledku samotné sportovní činnosti a snahy dosáhnout sportovního cíle, nikoliv v důsledku úmyslného jednání směřujícího k poškození protivníka. Zranění vzniklá během hry by proto měla být vnímána jako nešťastná náhoda, za kterou sportovec nenese odpovědnost.⁵⁸

Největším nedostatkem tohoto přístupu je předpoklad, že sportovci se navzájem nikdy nechtějí úmyslně zranit a že veškeré úrazy ve sportu jsou čistě náhodné.⁵⁹ Tento pohled navíc zcela opomíjí skutečnost, že k některým zraněním může dojít i bez přímého úmyslu, například v důsledku hrubé nedbalosti či nepřiměřené agresivity, k čemuž se vyjádřil i Nejvyšší soud ve věci sp. zn. 3 T do 1355/2006 ze dne 21. Března 2007.

Ačkoliv by bylo ideální žít ve světě, kde jsou všechna sportovní zranění pouhou nešťastnou náhodou, realita je odlišná. Sportovní prostředí zahrnuje i situace, kdy dochází k úmyslnému porušení pravidel vedoucímu k vážným úrazům, což ukazuje na omezenou platnost této teorie v praxi.

- **Teorie účelu**

Tato teorie vychází z předpokladu, že sport je společensky prospěšná činnost s výchovným efektem, a proto by neměla podléhat přísné a rigidní aplikaci právních předpisů. Stát při posuzování odpovědnosti sportovců bere v úvahu, že sport podporuje

⁵⁷ COUFALOVÁ, Bronislava, Jan PINKAVA a Veronika POCHYLÁ. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. s. 65-66.

⁵⁸ ČORBA, Jozef. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2008. s. 40

⁵⁹ KRÁLÍK, Michal. *Civilní a trestní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*. Praha: Leges, 2016. Extra (Leges). s. 108.

fyzickou aktivitu, disciplínu a fair play, a proto je ochoten do určité míry tolerovat situace, kdy při sportu dojde ke zraněním.⁶⁰

Klíčovým prvkem této teorie je rozlišování mezi různými druhy sportovních úrazů na základě jejich okolností. Pokud ke zranění dojde neúmyslně, bez porušení sportovních pravidel nebo obecné prevenční povinnosti, neměla by být vyvozována trestní odpovědnost. Naopak v případech, kdy zranění vznikne v důsledku porušení sportovních regulí či právních norem, není důvod se vyhnout aplikaci trestního práva. Tento přístup umožňuje zachovat rovnováhu mezi ochranou sportovců a odpovědností za nepřiměřeně nebezpečné nebo úmyslné jednání.

- **Teorie dodržení sportovního pravidla**

Tato teorie vychází z předpokladu, že pokud při sportovní činnosti dojde ke zranění, aniž by současně došlo k porušení sportovních pravidel, nemělo by do situace zasahovat právo. Jedním ze základních principů soukromého práva je autonomie vůle, která jednotlivcům umožňuje svobodně rozhodovat o tom, do jakých právních vztahů vstoupí, s kým a za jakých podmínek.

Když budeme vycházet z článku 2 odstavce třetího Listiny základních práv a svobod⁶¹, zjistíme, že co není zákonem zakázáno, je dovoleno. Toto se dá analogicky vztáhnout na sportovní pravidla, tedy že všechny zákroky, které byly v rámci pravidel hry, které nezakázal stát a účastník se hry dobrovolně účastní nemůže být protiprávním jednáním. Zastánci této teorie argumentují těmito důvody: „1. porušení právem chráněného zájmu nastalo na sportovišti v průběhu sportovního zápolení, 2. sportovec nenese právní odpovědnost za protiprávní následek, který nastal při sportovní aktivitě, jestliže stát provozování disciplíny povolil, resp. nezakázal, 3. protiprávní následek vznikl bez porušení pravidel sportu, která nemohou být ani nejsou v rozporu s právními předpisy.“⁶² Hlavním argumentem odpůrců této teorie je to, že „je-li možno tímto způsobem založit legálnost sportu nebo jeho jednotlivých disciplín, neznamená to ještě, že se stává netrestným vše, k čemu dojde v rámci provozování sportu.“⁶³

⁶⁰ KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001. Populárně odborné příručky. s. 49.

⁶¹ ČESKÁ REPUBLIKA. Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky [online]. Sbirka zákonů, částka 1/1993, účinnost od 1. 1. 1993. [cit. 12. 3. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>

⁶² KRÁLÍK, Michal. *Civilní a trestní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*. Praha: Leges, 2016. Extra (Leges). s. 742

⁶³ ČORBA, Jozef. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2008. s. 42

Navíc skutečnost, že sportovní pravidla mají pouze podpůrnou povahu, potvrdil i Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 23. března 2007, sp. zn. 3 Tdo 1355/2006, kde se Nejvyšší soud vyjádřil ke zranění způsobenému při fotbalovém zápase, že „fotbalová pravidla nikde neupravují a také nemohou upravovat situaci, kdy v důsledku jejich porušení byla někomu z hráčů způsobena újma na zdraví. Pro tyto případy platí zásada subsidiarity (podřízenosti) trestního práva (vedle subsidiarity práva občanského) a normy trestního práva je namístě uplatnit tam, kde posuzované jednání je zaviněným excesem z příslušných ustanovení sportovních pravidel v tom smyslu, že jde o jednání, které není těmito pravidly dovoleno a není těmito pravidly – pokud jde o způsobený následek na zdraví – sankcionováno.“ Dále zde bylo uvedeno, že „účelem pravidel sportovních her je nejen stanovit soupeřícím stranám rovné podmínky, ale současně i chránit zdraví hráčů před zákroky, které zpravidla či alespoň občas vedou k jejich zranění a že na dodržení herních pravidel je společenský záměr“⁶⁴ a obdobně se k této otázce vyjádřil také Ústavní soud ve svém usnesení ze dne 28. února 2008, sp. zn. I. ÚS 1939/07-1. vyslovil následující „vyplývá vázanost soudu zákonem, nikoliv sportovními pravidly. Jejich porušení z ústavního pohledu není nutno vyžadovat jako podmínku trestnosti činu. Je zásadně na obecných soudech, jaký význam jim, v rámci svého uvážení v mezích ústavnosti a právních předpisů, přisoudí.“⁶⁵

Při pohledu na tyto teorie ve světle základních právních principů a hodnot naší společnosti je zřejmé, že koncept sportovní autonomie je v dnešní době již zastaralý. Nezáleží na tom, zda jej vnímáme v širším smyslu – kdy by mohl ospravedlňovat i jednání fanoušků nebo užívání zakázaných dopingových látek – či v užším smyslu, kde se soustředíme pouze na odpovědnost sportovců za zranění soupeřů. Jak ukazují konkrétní příklady, v některých situacích nemělo jednání sportovců se sportem nic společného a jejich cílem bylo pouze úmyslně ublížit protivníkovi.

Na druhé straně by ani striktní a nekompromisní aplikace právních norem nemusela být pro sport ideálním řešením. Sport sice nemá sloužit jako bezúčelný prostor pro agresivitu, ale zároveň by měl umožňovat určitou míru intenzity a soutěživosti, která přesahuje běžné společenské normy. Klíčové je, aby se tyto limity pohybovaly v rámci obecně uznávaných pravidel a respektovaných hranic.

⁶⁴ ČESKÁ REPUBLIKA. Nejvyšší soud. *Usnesení ze dne 23. března 2007, sp. zn. 3 Tdo 1355/2006* [online]. [cit. 12. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/nscr/3-tdo-1355-2006>

⁶⁵ ČESKÁ REPUBLIKA. Ústavní soud. *Usnesení ze dne 28. února 2008, sp. zn. I. ÚS 1939/07-1* [online]. [cit. 12. 4. 2025]. Dostupné z: <https://nalus.usoud.cz>

Nejvhodnějším přístupem se proto zdá nalezení pružné rovnováhy, která zohlední jak povahu jednotlivých sportů, tak míru rizika a zavinění při konkrétních úrazech. Tento princip nejlépe vystihují teorie sportovního rizika a souhlasu poškozeného, které umožňují spravedlivé posouzení odpovědnosti v kontextu dané sportovní disciplíny.

- **Teorie vyloučení objektivního základu trestného činu**

Tato teorie vychází z předpokladu, že újma na zdraví, k níž dojde v rámci sportovní činnosti, nezasahuje do objektu právní ochrany vymezeného v trestním zákoníku. Podle tohoto přístupu není tělesná integrita sportovce chráněným zájmem, pokud se újma odehraje při sportovním výkonu, který je považován za dobrovolnou a rizikovou činnost. Úraz vzniklý za těchto okolností by proto neměl být předmětem trestněprávního postihu, neboť údajně chybí objekt trestného činu.

V jádru se jedná o snahu zcela vyloučit trestní odpovědnost za jednání, která se odehrávají v rámci sportovní aktivity, ačkoli mohou být v rozporu s pravidly konkrétního sportu. Tento přístup je však sporný, neboť fakticky popírá ochranu zdraví a života sportovců jakožto ústavně zaručených hodnot. Přijetí této teorie by znamenalo, že sportovec požívá nižší míru právní ochrany než jiné osoby, což je v rozporu se zásadou rovnosti před zákonem.

Současná doktrína i judikatura v České republice tento přístup nepřijímá. Místo toho je kladen důraz na zkoumání okolností konkrétního případu, zejména míry akceptovatelného rizika, zavinění a souladu s pravidly dané sportovní disciplíny.⁶⁶

- **Teorie práva zvykového**

Teorie práva zvykového vychází z předpokladu, že určité jednání není považováno za trestné nikoli proto, že by bylo výslovně vyloučeno z působnosti trestního práva, ale proto, že za něj v praxi dlouhodobě nedochází k trestnímu postihu. Jinými slovy, absence penalizace je vykládána jako faktické uznání beztrestnosti daného jednání na základě ustálené praxe.

⁶⁶Srov. KRÁLÍK, Michal. Trestněprávní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy (teoretický a doktrinální úvod do problematiky). *Trestní právo*, 2006, č. 7–8 [online]. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR, [cit. 12. 6. 2025]. s. 65 – 68. KRÁLÍK, Michal. Trestněprávní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy (teoretický a doktrinální úvod do problematiky). *Trestní právo*, 2006, č. 7–8 [online]. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR, [cit. 12. 6. 2025]. s. 20 – 22.

V kontextu sportovní činnosti tato teorie předpokládá, že negativní následky vzniklé při sportu nejsou trestně postihovány z toho důvodu, že se jejich trestní odpovědnost v praxi neprosazuje. V českém prostředí byla otázka trestní odpovědnosti sportovců za újmu způsobenou při sportovní činnosti dlouhodobě opomíjena. Teprve rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 3 Tdo 1355/2006, vydané v roce 2007, představuje významný bod zvratu, kdy se soudy začaly výslovně zabývat trestněprávním hodnocením jednání sportovce vedoucího ke zranění jiného účastníka.

Tato teorie však v českém právním prostředí nezískala širší uplatnění. Hlavním důvodem je charakter kontinentální právní kultury, která je založena na psaném právu a systémové aplikaci zákonných norem, nikoli na právu obyčejovém (common law), jak je tomu v anglosaských právních systémech. V české trestněprávní doktríně proto nelze na základě zvyklosti vyvozovat beztrestnost určitého jednání, pokud nesplňuje podmínky stanovené trestním zákonem nebo neodpovídá některé z okolností vylučujících protiprávnost.⁶⁷

⁶⁷ HRUŠKA J., & Hruška, P. (2025). *Aplikace norem trestního práva v oblasti sportu v České republice* (LIT44513CZ). Policejní akademie ČR v Praze. Systém ASPI - stav k 11. 3. 2025 do částky 62/2025 Sb. - RA2528.

6 Praktická část

V praktické části bakalářské práce jsou zjišťovány postoje sportovců k otázce trestněprávní odpovědnosti ve sportu. Dotazníkové šetření probíhalo online formou prostřednictvím odkazu rozeslaného sportovním klubům, asociacím a aktivním sportovcům, přičemž důraz byl kladen zejména na kontaktní sporty s vyšším rizikem újmy. Odkaz na dotazník: <https://www.surveymonkey.com/survey/d/Q5G9S3K9H6N5J4A1P>

Dotazník obsahoval 13 otázek (9 uzavřených, 4 otevřené), které mapovaly nejen zkušenosti respondentů s úrazy a jejich právním řešením, ale i jejich názor na hranice mezi přípustným sportovním rizikem a excesivním, potenciálně trestným jednáním. Zvláštní pozornost byla věnována vnímání úmyslných faulů, možnosti právní odpovědnosti pachatele a návrhům prevence.

Otevřené otázky byly vyhodnoceny metodou tematického kódování, jež umožnila identifikovat nejčastější návrhy na řešení i postoje ke konkrétním situacím, kdy sportovní etika a fair play selhávají. Výsledky této části tvoří základ pro následnou interpretaci v kapitole analýzy výsledků.

6.1 Cíl výzkumu

Cílem dotazníkového šetření, které tvoří praktickou část této bakalářské práce, bylo zjistit, jak sportovci vnímají hranice přípustného rizika ve sportovní činnosti a zda dle jejich názoru existují situace, kdy by excesy ze strany hráčů měly být posuzovány nejen podle pravidel sportu, ale také z hlediska trestního práva.

Výzkum se zaměřil na konkrétní případy, kdy v rámci sportovní činnosti došlo k úmyslnému nebo hrubě nedbalostnímu způsobení zranění, a zkoumal, zda respondenti považují za opodstatněné, aby se v těchto situacích uplatnily i právní prostředky mimo rámec sportovních struktur. Současně bylo cílem identifikovat, jak sportovci rozlišují mezi jednáním odpovídajícím běžnému průběhu hry a jednáním, které již překračuje akceptovatelné meze a může být považováno za protiprávní.

Výsledky výzkumu měly přispět k vymezení podmínek, za nichž je na místě ingerence trestních norem do sportovní oblasti, a sloužit jako praktický podklad pro úvahy de lege ferenda ve vztahu k riziku ve sportu jako okolnosti vylučující protiprávnost.

6.2 Hypotézy

Autorkou práce byly stanoveny následující hypotézy, které měly být následně prostřednictvím dotazníkového šetření potvrzeny či vyvráceny:

H1. Většina sportovců (více než 50 %) je toho mínění, že za úmyslné zranění protihráče by neměl být ukládán pouze sportovní trest, nýbrž v případě zjevného excessu ze sportovních pravidel by takové jednání mělo mít pro viníka i další právní (trestní nebo civilněprávní) důsledky.

H2. Téměř všichni sportovci (více než 80 %) kteří se setkali se závažným zraněním u sebe nebo u jiných, častěji podporují právní postih pachatele (sportovce).

Hypotéza 1 byla vyhodnocena na základě odpovědí na otázky č. 7 a č. 8 dotazníku, které se zaměřovaly na postoje sportovců k právní odpovědnosti za úmyslně způsobené zranění ve sportu. Hypotéza 2 pak vycházela z analýzy odpovědí na otázky č. 9, 10, 11 a 12, jež zjišťovaly osobní zkušenosti respondentů s právním řešením úmyslných zranění a jejich ochotu aktivně situaci řešit, včetně preferovaných způsobů řešení.

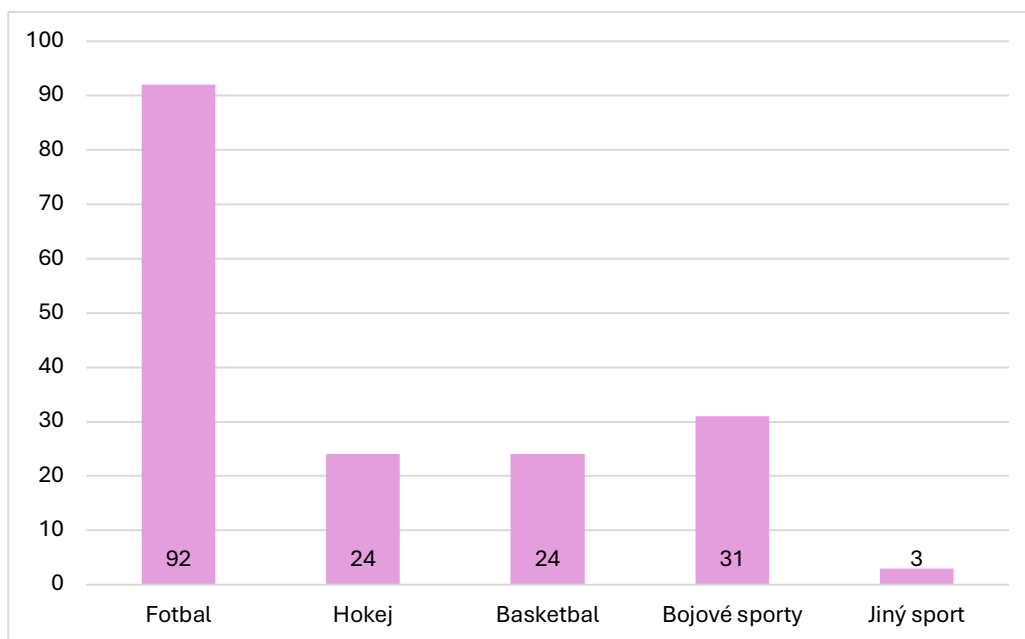
6.3 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření bylo zcela anonymní, aby byla zajištěna maximální otevřenost a pravdivost odpovědí ze strany respondentů. Autorka práce věří, že získané poznatky poskytnou cenný vhled do vnímání hranic přípustného rizika ve sportu a možného rizika trestněprávní odpovědnosti agresivních sportovců.

Dotazník obsahuje těchto 13 otázek:

1. Jakému sportu se věnujete?

Graf č. 1 Sportovní zaměření respondentů

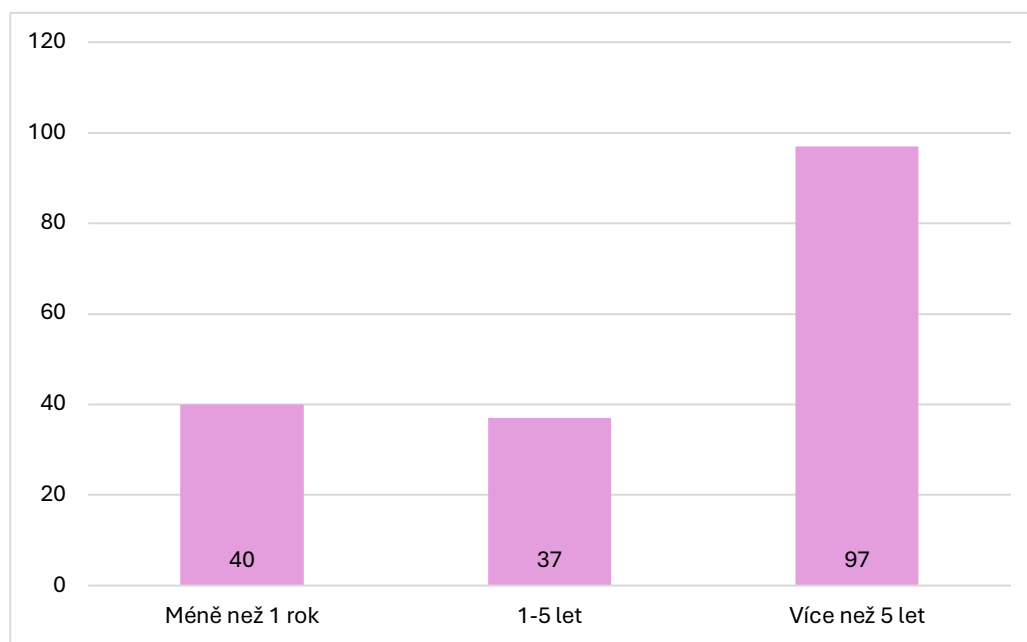
(vytvořeno autorkou)

Z přiloženého grafu je zřejmé, že mezi respondenty dotazníku dominují hráči a hráčky fotbalu, kterých bylo celkem 92. Fotbal je tak jednoznačně nejčastěji uváděným sportem. Na druhém místě se umístily bojové sporty s celkem 31 respondenty. Následně se stejným počtem 24 respondentů byly zastoupeny hokej a basketbal. Nejmenší zastoupení měl souhrnný segment „jiný sport“, kam respondenti zařadili dvě odpovědi označující florbal a jednu odpověď vztahující se k tenisu.

Ze získaných dat vyplývá, že většina dotazovaných se věnuje kolektivním sportům, přičemž fotbal má zcela dominantní postavení.

1. Jak dlouho tento sport provozujete?

Graf č. 2 Délka sportovní činnosti respondentů

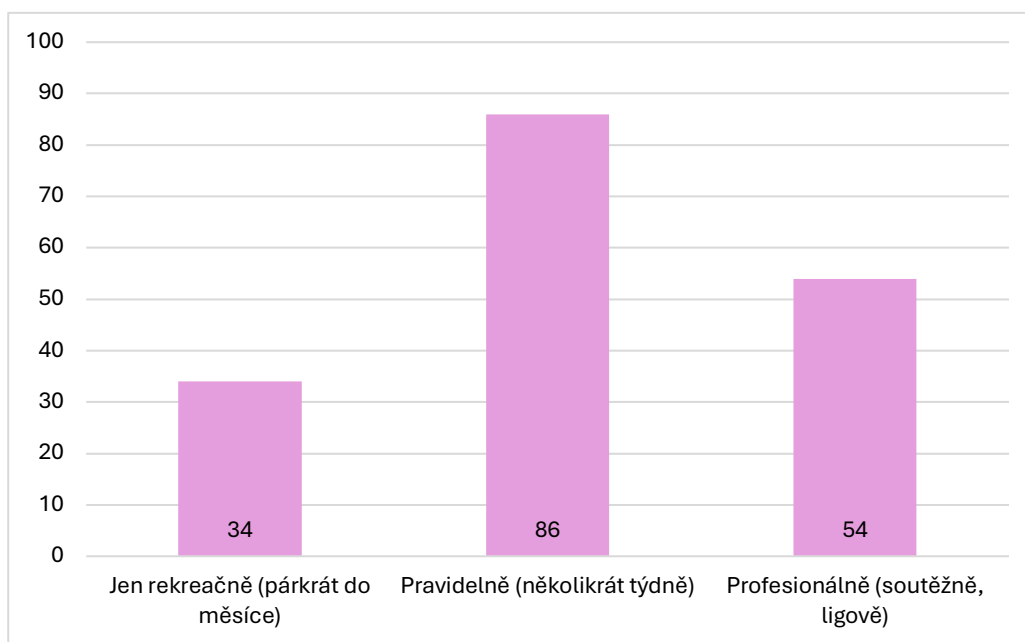
(vytvořeno autorkou)

Další graf znázorňuje dobu, po kterou se respondenti věnují svému sportu. Nejvíce osob (97), uvedlo, že sportuje déle než 5 let. To svědčí o výrazném podílu dlouhodobě aktivních sportovců mezi dotazovanými. Naopak nejmenší skupinu tvoří respondenti se sportovní praxí trvající v rozmezí 1 až 5 let – těch bylo 37. Překvapivě poměrně vysoký počet (40) respondentů uvedl, že se svému sportu věnují méně než jeden rok.

Výsledky poukazují na rozmanitost ve sportovní zkušenosti, přičemž převažují respondenti s dlouhodobým a pravděpodobně i soutěžním či profesionálnějším zaměřením.

2. Jak často se věnujete sportu?

Graf č. 3 Frekvence sportovní aktivity respondentů

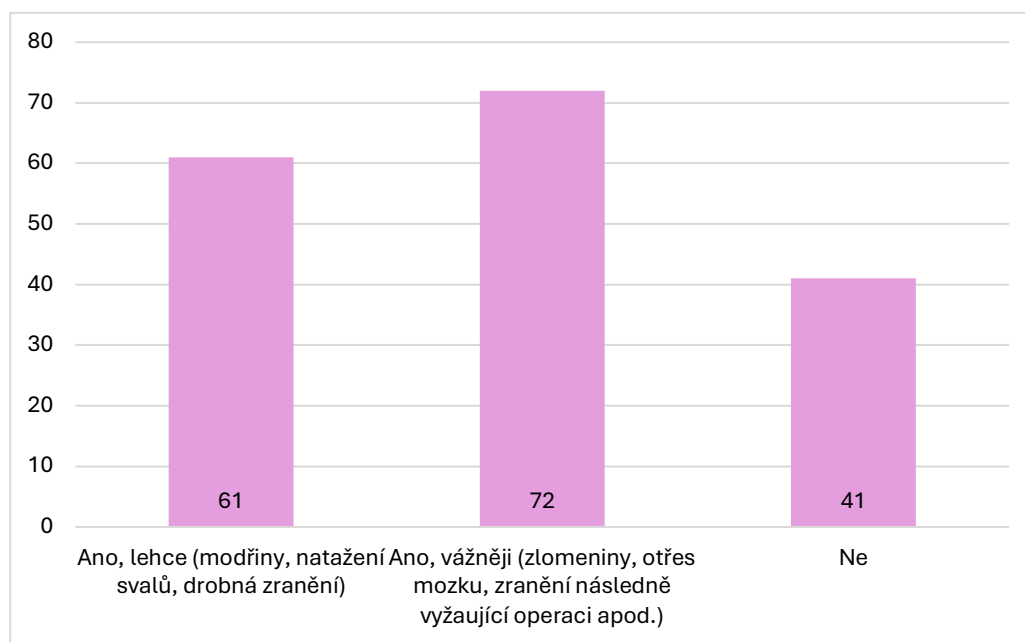
(vytvořeno autorkou)

Graf č. 3 zachycuje četnost (frekvenci), s jakou se respondenti věnují sportovní aktivitě. Nejvíce odpovědí spadá do kategorie „Pravidelně (několikrát týdně)“, kterou zvolilo 86 osob. Druhou nejčastější odpovědí bylo „Profesionálně (soutěžně, ligově)“, a to u 54 respondentů. Nejmenší počet dotazovaných, konkrétně 34, uvedl, že se sportu věnuje pouze rekreačně, tedy několikrát do měsíce.

Tato data potvrzují předchozí zjištění o vysokém podílu sportovců s delší sportovní praxí. Většina respondentů má nejen dlouhodobou zkušenost, ale zároveň sportuje pravidelně nebo dokonce na soutěžní úrovni. To může souviset s vyšší motivací, disciplínou a případně i lepším povědomím o rizicích spojených se sportovní činností.

3. Už jste se někdy při sportu zranil/a?

Graf č. 4 Zkušenosti respondentů se sportovním zraněním

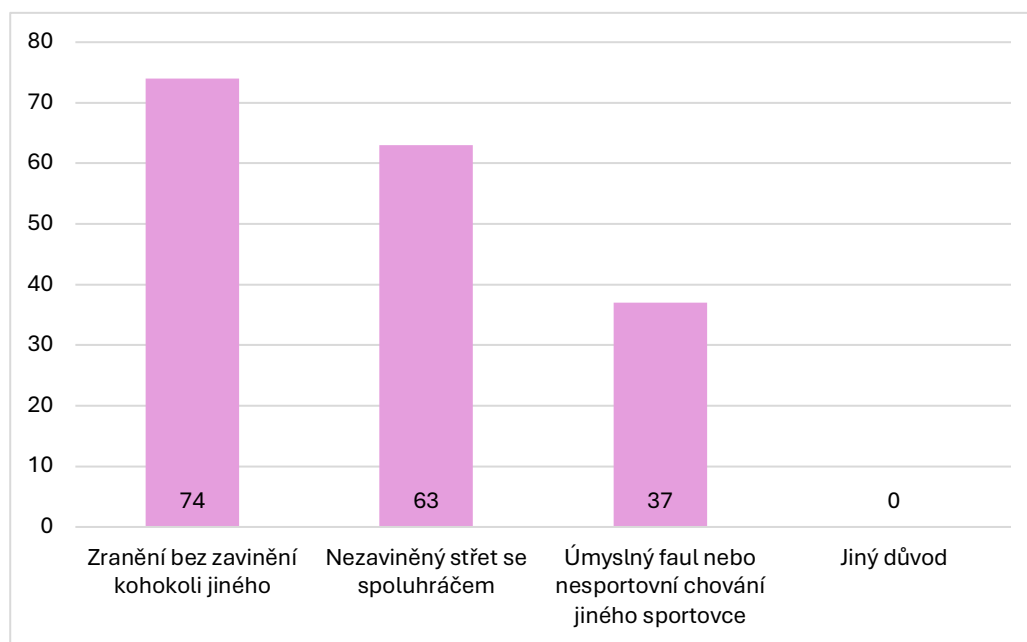
(vytvořeno autorkou)

Graf č. 4 prezentuje zkušenosti respondentů se sportovními zraněními. Nejvyšší počet odpovědí (72) spadá do kategorie „Ano, vážněji“, tedy zranění typu zlomenin, otřesů mozku nebo úrazů vyžadujících operaci. Tato hodnota je alarmující a naznačuje poměrně vysoký výskyt vážných zranění mezi sportujícími. Dalších 61 respondentů uvedlo, že utrpěli lehká zranění, jako jsou modřiny, natažení svalů nebo jiné drobné úrazy. Pouze 41 respondentů odpovědělo, že nikdy žádné zranění při sportu neutrpěli.

Výsledky ukazují, že přibližně dvě třetiny sportovců se během své činnosti setkaly alespoň s nějakou formou poranění. Tato skutečnost podtrhuje význam prevence, dostatečné regenerace a edukace o rizicích a bezpečnostních opatřeních při sportovní činnosti.

4. Jak ke zranění došlo?

Graf č. 5 Příčiny sportovního zranění respondentů

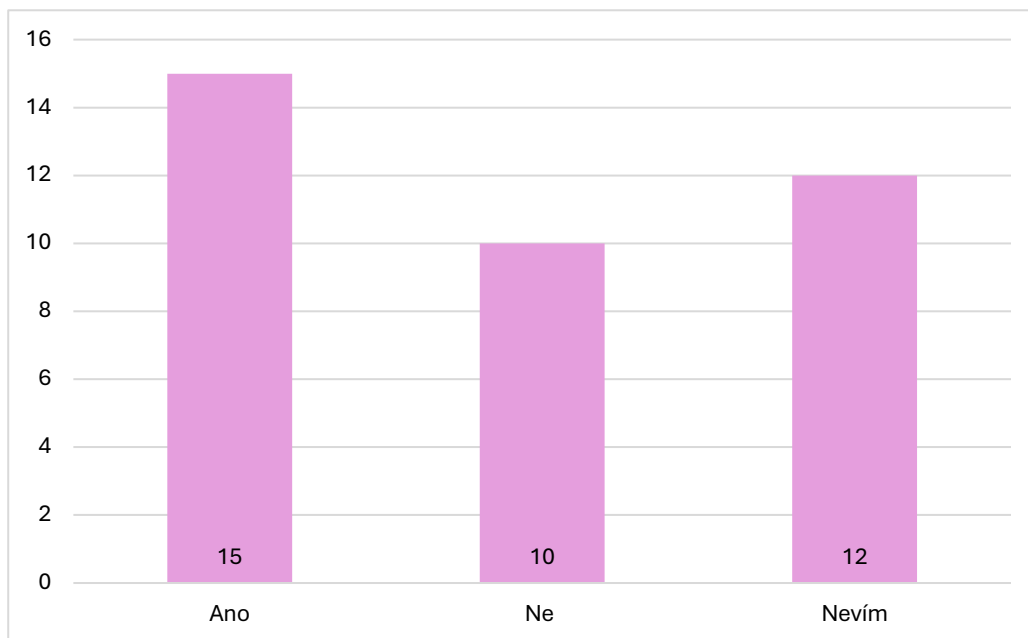
(vytvořeno autorkou)

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že nejčastějším důvodem vzniku sportovního úrazu byla situace, kdy ke zranění došlo bez zavinění kohokoli jiného – tuto možnost označilo 74 respondentů. Druhou nejčastější příčinou byl neúmyslný střet se spoluhráčem, který uvedlo 63 dotazovaných. Třetí nejčastější příčinou bylo úmyslné či nesportovní chování jiného sportovce (např. faul), a to ve 37 případech. Kategorie „*Jiný důvod*“ nebyla zvolena žádným respondentem.

Tato data ukazují, že zranění ve sportu nejčastěji vznikají v důsledku náhody, individuální chyby či nevhodného pohybu, bez přímého zavinění druhé osoby. Naopak úmyslné či agresivní chování jiných sportovců se na úrazech podílí méně často, což může být pozitivním ukazatelem obecné úrovně sportovní kultury mezi dotazovanými.

5. Pokud jste se zranil/a v důsledku nesportovního agresivního chování jiného hráče (protihráče), domníváte se, že šlo o jeho úmyslné jednání s cílem Vás zranit?

Graf č. 6 Vnímání úmyslu u nesportovního zranění

(vytvořeno autorkou)

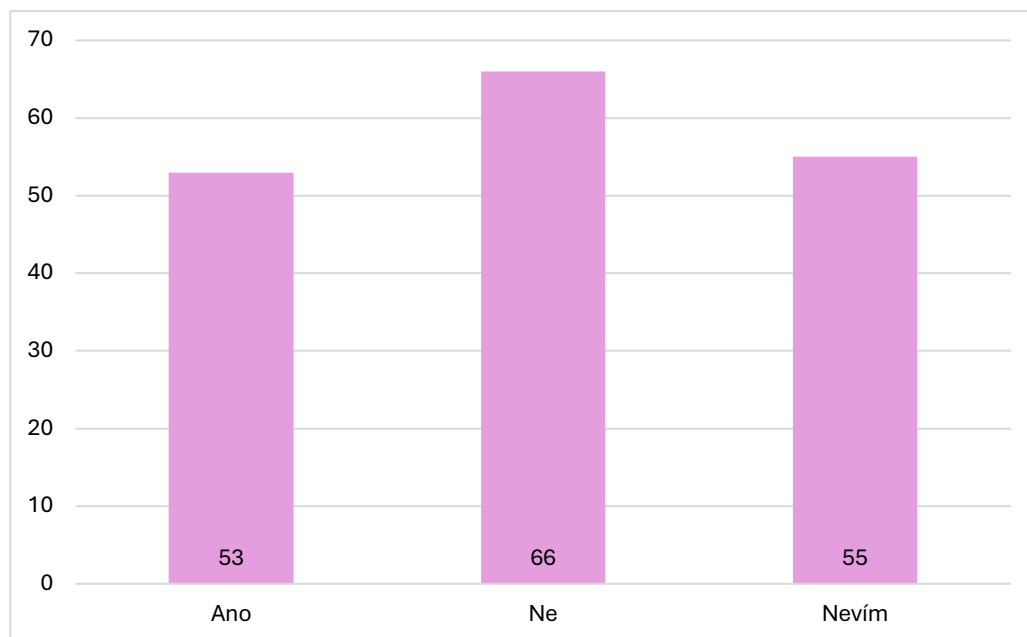
Graf č. 6 vychází z dotazu, který byl směřován pouze na respondenty, kteří uvedli, že byli zraněni v důsledku nesportovního či agresivního chování jiného hráče. Těmto respondentům byla položena doplňující otázka, zda se domnívají, že šlo o úmyslné jednání s cílem způsobit zranění.

Výsledky ukazují, že 15 respondentů se domnívá, že zranění jim bylo způsobeno cíleně. Naopak 10 osob uvedlo, že se nedomnívají, že by šlo o úmyslný čin, a 12 respondentů si nebylo jisto a zvolilo možnost „Nevím“.

Přibližně třetina respondentů vnímá chování soupeře jako cíleně agresivní, což může mít vliv na jejich další důvěru v bezpečnost sportovního prostředí. I přesto, že většina respondentů úmyslnost jednoznačně neoznačila, výstup podtrhuje důležitost prevence, sportovní etiky a edukace zaměřené na zvládání konfliktních situací ve sportu.

6. Měl by být sportovec, který způsobil vážné zranění jinému hráči, řešen i za použití jiných právních prostředků než jen sportovních pravidel?

Graf č. 7 Názory na právní řešení vážného zranění ve sportu

(vytvořeno autorkou)

Graf č. 7 zachycuje odpovědi na otázku, zda by měl být sportovec, který způsobil vážné zranění jinému hráči, řešen i prostřednictvím právních prostředků nad rámec běžných sportovních pravidel.

Celkem 53 respondentů se domnívá, že ano – tedy že v případě vážného zranění by měl být incident posuzován nejen v rámci sportovních norem, ale i podle obecně platného práva. Proti tomu se postavilo 66 respondentů, kteří s tímto přístupem nesouhlasí. Dalších 55 osob uvedlo, že si nejsou jisty, jaký postoj k této otázce zaujmout.

Odpovědi ukazují, že na možnost vyvození právní odpovědnosti ve sportu (především trestní) za způsobení zranění mezi sportující populací nepanuje stejný názor. Vysoký počet váhavých odpovědí může poukazovat na nedostatečnou úroveň právního vědomí o aspektech sportovní činnosti nebo na etické dilema mezi vnímáním sportu jako samostatné regulované sféry a obecnou odpovědností za zdraví druhých.

7. V případě, že jste na předchozí otázku odpověděl/a „Ano“, navrhněte možný způsoby řešení vzniklé situace.

Tabulka č. 1 Navrhované způsoby řešení úmyslného zranění mimo sport. pravidla

Odpověď	Četnost
Trestní oznámení	15
Finanční postih	7
Občanskoprávní žaloba	10
Vyloučení ze soutěže	17
Náhrada ušlého zisku v případě živnostníka	4

(vytvořeno autorkou)

Na základě odpovědí respondentů, kteří v předchozí otázce uvedli, že by sportovec měl být za způsobení vážného zranění odpovědný i mimo rámec sportovních pravidel, byla položena doplňující otevřená otázka „navrhněte možný způsob řešení vzniklé situace“.

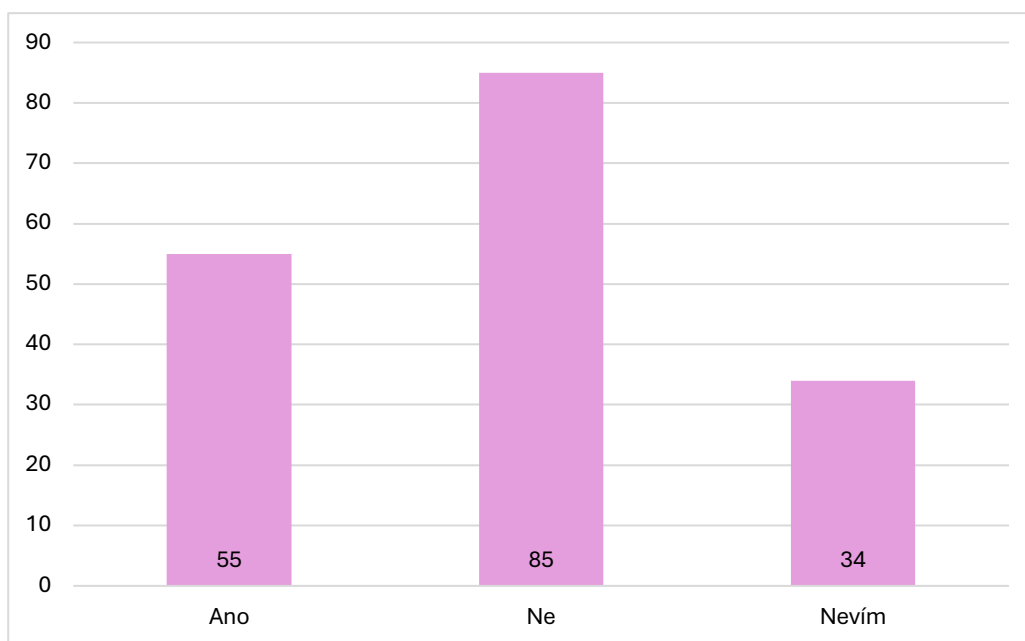
Odpovědi byly analyzovány pomocí tematického kódování, které umožnilo identifikovat a seskupit nejčastější návrhy respondentů do kategorií podle významových podobností. Mezi nejčastěji uváděné opatření patřilo:

- **Vyloučení ze soutěže** - 17 odpovědí, což svědčí o tom, že respondenti často preferují řešení v rámci sportovního prostředí, avšak s přísnějším charakterem,
- **Trestní oznámení** - 15 odpovědí, které značí zájem na adekvátním potrestání sportovce všemi dostupnými prostředky při vážném porušení pravidel,
- **Občanskoprávní žaloba** - 10 odpovědí, v případě náhrady ušlého zisku - 4 odpovědi reflektují zájem na odškodnění, zejména pokud zraněný sportovec vykonává činnost jako osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ),
- **Finanční postih** - 7 odpovědí, jako forma individuální sankce bez nutnosti soudního řízení.

Tato data ukazují, že část respondentů vážně zvažuje kombinaci sportovních, finančních i právních řešení. Uvedený přístup však se sebou nese potřebu jasně stanovených mechanismů, jak v podobných případech postupovat – zejména v situacích, kdy hranice mezi sportovní nehodou a zaviněným poškozením není jednoznačná.

8. Setkal/a jste se někdy s případem (v rámci Vaší sportovní činnosti), že by sportovec čelil právním následkům v souvislosti s jím úmyslně způsobeným zraněním jinému protihráči?

Graf č. 8 Zkušenosti respondentů s právními důsledky úmyslného zranění

(vytvořeno autorkou)

Respondentům byla položena otázka, zda se v rámci své sportovní činnosti někdy setkali s případem, kdy sportovec čelil právním následkům v souvislosti s úmyslně způsobeným zraněním jinému spoluhráči.

Z odpovědi vyplývá že 85 respondentů uvedlo, že se s takovým případem nesetkali. Naopak 55 osob odpovědělo kladně, tedy že byli svědky či účastníky situace, kdy došlo k ingerenci trestněprávních norem nebo použití civilněprávní úpravy vztahující se k náhradě škody. Dalších 34 respondentů si nebylo jisto a zvolilo odpověď „Nevím“.

Výsledky ukazují, že případy právního řešení úmyslných zranění se sice vyskytují, ale nejsou běžně rozšířeným jevem. Skutečnost, že více než třetina respondentů takovou situaci zaznamenala nebo o ní ví, však naznačuje, že tato problematika není pro sportovní prostředí zcela neznáma. Zároveň přibližně čtvrtina respondentů uvedla, že neví, což

může odrážet nedostatek informovanosti o právních procesech probíhajících mimo sportovní svazy či asociace.

9. V případě, že jste na předchozí otázku odpověděl/a „Ano“, popište prosím bližší okolnosti případu.

Tabulka č. 2 Zkušenost respondentů s právními následky za úmyslné zranění

Odpověď	Četnost
Rvačka po zápase	18
Zákrok mimo hru	11
Zlomeniny po úmyslném faulu	12
Zákaz činnosti za napadení	14

(vytvořeno autorkou)

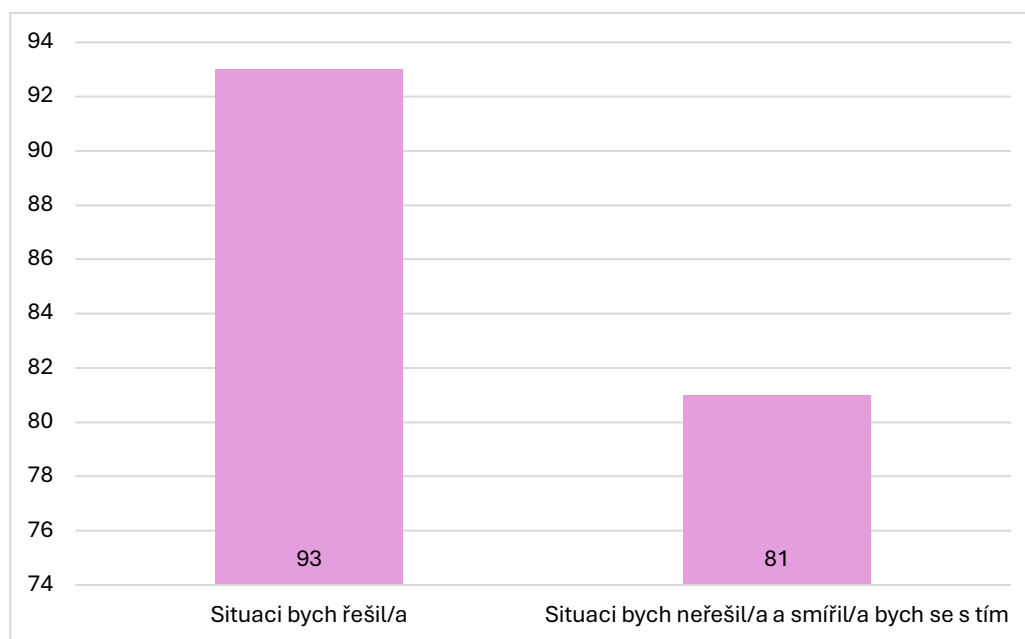
Na základě odpovědí respondentů byly identifikovány nejčastější situace související s násilím ve sportu. Mezi vyskytující se kódy patřily:

- **Rvačka po zápase (18×)** – nejčastější forma násilí, často v důsledku vyhrocených emocí,
- **Zákaz činnosti za napadení (14×)** – ukazuje, že násilí často vede k disciplinárním postihům,
- **Zlomeniny po úmyslném faulu (12×) a zákroky mimo hru (11×)** – svědčí o úmyslném fyzickém poškození mimo rámec pravidel.

Zajímavý případ pro ilustraci závažnosti některých excesů ze sportovních pravidel: *“Brankář se zkušenostmi z bojových sportů napadl protihráče pěstmi a to tak, že upadl do bezvědomí a byl odvezen sanitkou. Případ byl medializován tiskem i televizí. Mělo to právní dohru a odškodnění se slibem mlčenlivosti o výši odškodnění.”* Tato výpověď podtrhuje, že některé incidenty mohou extrémně překročit hranice sportovní etiky a nabývat i trestněprávních rozměrů. V popisovaném případě však došlo “jen” k využití civilněprávních prostředků, za jejichž pomoci došlo k odškodnění zraněného protihráče.

10. Pokud by vám někdo úmyslně způsobil vážné zranění ve sportu, jak byste v takovém případě postupoval/a?

Graf č. 9 Postoj respondentů k řešení úmyslného zranění ve sportu

(vytvořeno autorkou)

Graf č. 9 znázorňuje odpovědi respondentů na otázku, jak by postupovali v případě, že by jim někdo úmyslně způsobil vážné zranění ve sportu. Většina dotázaných (93) uvedla, že by situaci aktivně řešila, což poukazuje na vysokou míru potřeby spravedlnosti a obrany svých práv v kontextu sportovních incidentů. Tento výsledek může zároveň odrážet důvěru ve sportovní či právní instituce, které by měly podobné případy řešit.

Naopak 81 respondentů uvedlo, že by situaci neřešili a smířili se s ní. Tento postoj může vycházet z rezignace, obav z konfliktu, nedůvěry v účinnost řešení, nebo z přesvědčení, že k násilí ve sportu prostě někdy dochází. Rozdíl v početnosti obou skupin není zásadní, což naznačuje, že postoje sportovců či trenérů při řešení úmyslných zranění nejsou jednotné a mohou být ovlivněny osobními zkušenostmi, mírou profesionality nebo typem sportu.

11. V případě, že jste na předchozí otázku odpověděl/a první odpovědí, navrhněte možný způsob řešení vzniklé situace.

Tabulka č. 3 Řešení úmyslného zranění

Odpověď	Četnost
Trestní oznámení	23
Řešení s rozhodčími na místě	22
Civilní soud	12
Kontaktoval/a bych vedení klubu	21
Podle pravidel FAČR a DK	7
Finanční odškodnění	6
Nevím	2

(vytvořeno autorkou)

Respondenti, kteří uvedli, že by v případě úmyslně způsobeného vážného zranění podnikli konkrétní kroky, byli požádáni o návrh vhodného způsobu řešení vzniklé situace. Odpovědi byly následně opět zpracovány pomocí tematického kódování.

Nejčastěji respondenti uváděli možnost spočívající podání **trestního oznámení** (23 odpovědí), což potvrzuje trend, že část sportující veřejnosti vnímá úmyslné zranění jako čin přesahující rámec sportovní etiky i pravidel a považuje ho za závažné porušení zákona. Jen těsně za touto možností se umístilo **řešení s rozhodčími na místě** (22 odpovědí), což ukazuje, že mnozí stále preferují vyřešení konfliktu „na hřišti“, pokud je to možné.

Třetí nejčastější možností řešení bylo **kontaktování vedení klubu** (21), což naznačuje důvěru v interní řešení situace na úrovni organizace. **Civilní soud** (12) a **finanční odškodnění** (6) reprezentují právní a kompenzační přístup. Někteří respondenti zmínili i **řešení podle pravidel FAČR a disciplinární komise** (7), což odráží orientaci na formální sportovní struktury.

Celkově tato data naznačují rozmanitost přístupů – od právních přes interní klubové až po snahu řešit situaci přímo na místě, což odráží nejen osobní hodnoty jednotlivců, ale i míru důvěry v různé formy autorit (rozhodčí, kluby, soudy).

12. Jak by se mohlo zabránit úmyslným vážným zraněním ve sportu, která jsou způsobena nesportovním agresivním jednáním účastníků sportovních klání (utkání)?

Tabulka č. 4: Způsoby prevence úmyslných zranění ve sportu

Odpověď	Četnost
Lepší rozhodčí	28
Osvěta mezi hráči	43
Přísnější tresty	50
Zákaz činnosti	27
Nejde tomu předejít	26

(vytvořeno autorkou)

Závěrečná otázka se zaměřila na možné způsoby, jak by bylo možné předejít úmyslným vážným zraněním způsobeným nesportovním a agresivním chováním účastníků sportovních utkání. Odpovědi byly analyzovány prostřednictvím tematického kódování a následně rozděleny do kategorií.

Nejčastějším návrhem byly **přísnější tresty** (50 odpovědí), což ukazuje, že značná část respondentů věří v odstrašující efekt sankcí a jejich potenciál omezit úmyslné násilí ve sportu. Významná byla také podpora **osvěty mezi hráči** (43), která klade důraz na prevenci skrze vzdělávání, morálku a sportovní etiku.

Dalšími variantami bylo zajištění **lepších rozhodčích** (28 odpovědí), což poukazuje na důvěru v autority na hřišti, a sankce v podobě **zákazu činnosti** (27), tedy trvalé nebo dlouhodobé vyloučení pachatele (viníka) z organizovaného sportu. Zajímavé je také zjištění, že **26 respondentů uvedlo, že takovým incidentům nelze zcela předejít**, což naznačuje určitou míru rezignace či přijetí rizika jako součásti soutěžního prostředí.

Výsledky ukazují, že účinná prevence úmyslných zranění by podle většiny respondentů měla být komplexní – kombinující důslednější postihy s edukací a podporou role rozhodčích.

6.4 Vyhodnocení hypotéz

V této podkapitole jsou vyhodnoceny výsledky dotazníkového šetření v kontextu předem formulovaných hypotéz.

H1. Většina sportovců (více než 50 %) je toho mínění, že za úmyslné zranění protihráče by neměl být ukládán pouze sportovní trest, nýbrž v případě zjevného excesu ze sportovních pravidel by takové jednání mělo mít pro viníka i další právní (trestní nebo civilněprávní) důsledky.

Tato hypotéza nebyla na základě získaných dat potvrzena. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že pouze 53 respondentů (31,7 %) uvedlo, že by sportovec, který způsobil vážné zranění jinému hráči, měl nést odpovědnost i mimo rovinu sportovního práva (např. trestního nebo civilního práva). 66 respondentů (39,5 %) s tímto postojem nesouhlasilo a 55 osob (32,9 %) ... jednoznačný názor.

Z těch, kteří se vyslovili pro právní odpovědnost (53 respondentů), byly dále analyzovány návrhy na konkrétní způsob řešení vzniklé škody. Nejčastěji navrhovaným opatřením bylo vyloučení ze soutěže (17 odpovědí), tedy postih v rámci sportovních pravidel. Součet odpovědí týkajících se podání trestního oznámení (15) nebo občanskoprávní žaloby (10), činil 25 respondentů, kteří preferují využití právních prostředků mimo rámec sportovních pravidel.

Kromě toho bylo zmíněno také 7 návrhů na finanční postih a 4 návrhy na náhradu ušlého zisku, což poukazuje na zájem o individuální sankce nebo odškodnění, zejména v případě, že zraněný sportovec vykonává ekonomickou činnost jako podnikatel.

Výsledky ukazují, že část respondentů uvažuje o možných právních následcích vážných zranění ve sportu, většinový postoj však tuto možnost nepodporuje. Zároveň je zřejmé, že ve společnosti existuje určitá nejistota ohledně toho, kde přesně by měla končit autonomie sportovního prostředí a začínat odpovědnost dle jiného právního odvětví (občanského nebo trestního práva). Významný podíl váhavých odpovědí může

naznačovat nedostatečné právní vědomí o aspektech sportu nebo etické dilema, které tato problematika vyvolává.

H2. Téměř všichni sportovci (více než 80 %) kteří se setkali se za vážným zraněním u sebe nebo u jiných, častěji podporují právní postih pachatele (sportovce).

Tato hypotéza také nebyla na základě výsledků dotazníkového šetření potvrzena. Přestože část respondentů má s danou problematikou osobní zkušenost, podpora právního postihu ve sportu není mezi nimi tak jednoznačná a vysoká, jak autorka práce předpokládala.

Na otázku, zda se respondenti v rámci své sportovní činnosti někdy setkali s případem, kdy sportovec čelil právním následkům za úmyslné zranění protihráče, odpovědělo kladně 55 respondentů, tedy 25,7 %. Z těchto odpovědí vyplývá, že ač situace tohoto druhu nejsou běžné, části sportující veřejnosti jsou známé. Mezi nejčastěji uváděné případy náleží rvačky po zápase (32,7 %), zákazy činnosti za napadení (25,5 %), zlomeniny po úmyslném faulu (21,8 %) nebo zákroky mimo hru (20,0 %).

Následně byli respondenti dotázáni, jak by sami postupovali v případě, že by jim bylo úmyslně způsobeno vážné zranění během sportovní činnosti. Možnost, že by situaci aktivně řešili, zvolilo 93 respondentů (43,5 %), zatímco 81 respondentů (37,9 %) by situaci neřešilo a smířilo se s ní. To ukazuje, že většina sportovců má sice zájem hájit svá práva, ale celkový postoj, k možnosti právního postihu dotazovaných není jednotný.

Ze skupiny 93 respondentů, kteří by situaci aktivně řešili, zvolilo 41 z nich (44,1 %) právní nebo kompenzační postup (trestní oznámení, civilní soud, finanční odškodnění). Zbytek preferoval řešení přímo na místě (s rozhodčími, přes klub nebo sportovní komisi). Ani v tomto případě se tak nepřiblížila podpora právního řešení (vně sportovního práva) hranici 80 %.

Z výše uvedeného vyplývá, že i mezi těmi, kteří mají osobní zkušenost s úmyslným zraněním, je podpora právního postihu menšinová. Sportovci sice často uznávají závažnost některých incidentů, nicméně v praxi preferují buď sportovní řešení na hřišti, nebo postup přes vlastní klub či asociaci. Právní kroky jako trestní oznámení nebo civilní žaloba nejsou většinovým preferovaným nástrojem.

Hypotéza H2 nebyla potvrzena. Přestože část sportovců s těmito situacemi zkušenost má, většina z nich neupřednostňuje právní postih jako automatickou nebo žádoucí formu řešení. Jejich postoje k této otázce jsou různorodé a často závisí na kontextu a osobních hodnotách.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo charakterizovat riziko ve sportovní činnosti jako okolnost vylučující protiprávnost a současně vymezit hranice, kdy jednání sportovce již překračuje rámec pravidel daného sportu natolik, že může být posuzováno jako trestný čin. Tento cíl byl naplněn prostřednictvím využití teoreticko-právní analýzy a dotazníkového šetření zaměřeného na sportující veřejnost.

Z výsledků práce jednoznačně vyplývá, že aplikace norem trestního práva na vzniklé vážné úrazy ve sportu je možná, ale měla by být v souladu s principem subsidiarity trestní represe a z ní vyplývajícího principu ultima ratio. Běžná sportovní zranění, která jsou nedílnou součástí sportovní činnosti a s nimiž účastníci sportovního klání dobrovolně souhlasí, by měla být řešena v rámci sportovních pravidel. Oproti tomu excesivní jednání sportovce (pachatele), které je vedeno úmyslem či hrubou nedbalostí způsobit protihráči vážnou újmu na zdraví, si již zasluhuje ingerence norem trestního práva.

Na základě provedené analýzy odborné literatury a související judikatury se pokusila autorka práce naformulovat následující návrhy **de lege ferenda**, které by mohly přispět k vyšší právní jistotě v dané oblasti:

- Jednoznačné legislativní vymezení vztahu mezi sportovními pravidly a trestním právem, včetně stanovení konkrétních podmínek, za nichž může při porušení sportovních pravidel vzniknout sportovci trestní odpovědnost,
- Zvážit zavedení privilegované skutkové podstaty trestného činu ublížení na zdraví při sportovní činnosti, která by reflektovala specifika sportovního prostředí,

Dále by bylo vhodné se zaměřit na zvýšení právního vědomí v dané oblasti, a to formou právní osvěty pro sportovce, trenéry a rozhodčí, zaměřené na prevenci excesivního chování a na vysvětlení základních právních hranic sportovní činnosti. Uvedená vzdělávací činnost by měla být realizována jednotlivými sportovními organizacemi.

Také by bylo na místě zvážit zřízení prostředníků mezi sportovními a právními institucemi, například ve formě sportovního ombudsmana či specializovaného mediátora pro řešení hraničních případů.

Praktická část práce dále ukázala, jak samotní sportovci vnímají hranice přijatelného sportovního rizika, přičemž část z nich by možnost trestního postihu v případech úmyslných zranění a negativních doprovodných jevů sportovních utkání (např. rvaček) připustila. Zároveň však upozorňují na obavu z hypertrofie trestní represe, tj. přílišné kriminalizace běžných sportovních zákroků, jež mají za následek vznik zranění, což potvrzuje důležitost vyváženého přístupu.

Autorka je toho mínění, že sportovní prostředí nemůže být zcela vyňato z působnosti trestního práva, pokud má být zachována ochrana základních práv jednotlivce. Zároveň by však trestní právo nemělo být nadužíváno mělo by se vztahovat jen na extrémní případy a zjevné excesy ze sportovních pravidel.

Z pohledu autorky je důležité usilovat o harmonizaci vztahu mezi sportovní samosprávou a státní mocí – ať už formou citlivé aplikace právních norem nebo dalšího vzdělávání. Práce tímto přispívá k diskuzi o tom, jak právně kultivovat sportovní prostředí, které má být založeno na fair play, respektu a zodpovědnosti.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BRABCOVÁ, Nataša, Milan ČERMÁK, Jan DALECKÝ a Vladimír KRUPKA. *Trestní právo hmotné: obecná část*. Praha: Armex Publishing, 2020. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 978-80-87451-74-8.
2. COUFALOVÁ, Bronislava, Jan PINKAVA a Veronika POCHYLÁ. *Trestněprávní odpovědnost ve sportu*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-87576-88-5.
3. ČORBA, Jozef. *Otázky sportovního práva*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2008. ISBN 978-80-904024-1-6.
4. GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 6. aktualiz. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. Právnické učebnice. ISBN 978-80-7380-454-1.
5. HAJN, Petr. *Riziko a odpovědnost v hospodářské praxi*. Praha, 1984.
6. JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 6. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. Student. ISBN 978-80-7502-236-3.
7. KRÁLÍK, Michal. *Civilní a trestní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy*. Praha: Leges, 2016. Extra (Leges). ISBN 978-80-7502-127-4.
8. KRÁLÍK, Michal. Několik poznámek k právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*, 2006, roč. 14, č. 15. ISSN 1210-6410.
9. KRÁLÍK, Michal. *Právní význam sportovních pravidel pro právní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy ve světle doktrinního vývoje*. Dostupné také z: <https://www.law.muni.cz/dokumenty/1939>
10. KRÁLÍK, Michal. *Právo ve sportu*. Praha: C.H. Beck, 2001. Populárně odborné příručky. ISBN 80-7179-532-1.
11. KRATOCHVÍL, Vladimír. *Trestní právo hmotné: obecná část*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Právnické učebnice. ISBN 978-80-7179-082-2.
12. KUBÍČEK, Jiří. *Sport a právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6040-1.
13. KUČTA, Josef. *Riziko v pojetí kriminologickém a juristickém*. Brno: Masarykova univerzita, 1997. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 80-210-1682-5.
14. KUKLÍK, Jan, Pavel HAMERNÍK a Martin SUP. *Sportovní právo*. 2012. Praha: Auditorium, 2012. ISBN 978-80-87284-28-5.

15. LEROY, A. Penal Law and Sport I. *Olympic Review*, 1981, s. 159.
16. LISSE, Luděk. *Sportovní právo: rozhodování sporů v oblasti sportu v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-789-7.
17. MAISNER, Martin, Petr DOUBRAVA, Jiří JANÁK, Barbora VLACHOVÁ a Michaela DOMBROVSKÁ. *Základy sportovního práva*. V Praze: C.H. Beck, 2019. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-744-6.
18. MŠMT ČR. *Evropská charta sportu* [online]. msmt.cz, 19. února 2002 [cit. 19. července 2021]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/evropska-charta-sportu>.
19. REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. Voznice: Leda, 2001. ISBN 80-85927-85-3.
20. SÁDOVSKÝ, Stanislav. *Právní aspekty násilí ve sportu*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1836-4.
21. ŠÁMAL, Pavel a GRIVNA, Tomáš. Okolnosti vylučující protiprávnost. In: ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 384. ISBN 978-80-7400-448-1.
22. ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník I+II: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.

Elektronické zdroje

1. HRUŠKA, J. a HRUŠKA, P. *Aplikace norem trestního práva v oblasti sportu v České republice (LIT44513CZ)* [online]. Praha: Policejní akademie ČR v Praze, 2025. Systém ASPI, stav k 11. 3. 2025 do částky 62/2025 Sb., RA2528. [cit. 11. 3. 2025].
2. KRÁLÍK, Michal. Právní odpovědnost sportovce za sportovní úrazy – historická východiska a přístupy legislativy, úvod do problematiky. *Jurisprudence*, 2006, roč. 15, č. 5 [online]. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR, [cit. 12. 5. 2025].
3. KRÁLÍK, Michal. Trestněprávní odpovědnost sportovců za sportovní úrazy (teoretický a doktrinální úvod do problematiky). *Trestní právo*, 2006, č. 7–8 [online]. In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR, [cit. 12. 6. 2025].

4. Riziko – význam slova. In: ABZ.cz: slovník cizích slov [online]. ABZ.cz, neuvedeno. [cit. 22. 3. 2025]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/riziko-risiko>
5. STATE OF IOWA. *Iowa Criminal Code. Chapter 708: Assault* [online]. Iowa Legislature, [cit. 12. 6. 2025]. Dostupné z: <https://www.legis.iowa.gov/docs/code/708.pdf>

Legislativní dokumenty

1. ČESKÁ REPUBLIKA. *Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb., trestní zákoník* [online]. In: Beck-online [právní informační systém]. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, [cit. 25. 4. 2025]. Dostupné z: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=oz5f6mrqga4v6nbql5shu>
2. ČESKÁ REPUBLIKA. Nejvyšší soud. *Usnesení ze dne 10. června 2015, sp. zn. 8 Tdo 418/2015* [online]. In: ASPI[právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR, [cit. 15. 3. 2025].
3. ČESKÁ REPUBLIKA. Nejvyšší soud. *Usnesení ze dne 23. března 2007, sp. zn. 3 Tdo 1355/2006* [online]. [cit. 12. 2. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/judikat/nscr/3-tdo-1355-2006>
4. ČESKÁ REPUBLIKA. Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky [online]. Sbírka zákonů, částka 1/1993, účinnost od 1. 1. 1993. [cit. 12. 3. 2025]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>
5. ČESKÁ REPUBLIKA. Ústavní soud. *Usnesení ze dne 28. února 2008, sp. zn. I. ÚS 1939/07-I* [online]. [cit. 12. 4. 2025]. Dostupné z: <https://nalus.usoud.cz>
6. ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů [online]. Sbírka zákonů, částka 47/2001, účinnost od 30. 3. 2001. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-115>

7. ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů [online]. Sbírka zákonů, částka 11/2009, účinnost od 1. 1. 2010. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

Ostatní zdroje

1. STATE v. Floyd. Court of Appeals of North Carolina, No. 8910SC1044, 17. dubna 1990.
2. STATE v. Shelley. Court of Appeals of North Carolina, No. COA96-31, 4. března 1997.

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1 Navrhované způsoby řešení úmyslného zranění mimo sport. pravidla	47
Tabulka č. 2 Zkušenost respondentů s právními následky za úmyslné zranění	49
Tabulka č. 3 Řešení úmyslného zranění	51
Tabulka č. 4: Způsoby prevence úmyslných zranění ve sportu	52
Graf č. 1 Sportovní zaměření respondentů	40
Graf č. 2 Délka sportovní činnosti respondentů	41
Graf č. 3 Frekvence sportovní aktivity respondentů	42
Graf č. 4 Zkušenosti respondentů se sportovním zraněním	43
Graf č. 5 Příčiny sportovního zranění respondentů	44
Graf č. 6 Vnímání úmyslu u nesportovního zranění	45
Graf č. 7 Názory na právní řešení vážného zranění ve sportu	46
Graf č. 8 Zkušenosti respondentů s právními důsledky úmyslného zranění	48
Graf č. 9 Postoj respondentů k řešení úmyslného zranění ve sportu	50